

Kenniswerkers en zoekjaarders in Nederland Hoe vergaat het hen in de jaren na aankomst in Nederland?

Nederland kent verschillende verblijfsregelingen om migranten van buiten de Europese Economische Ruimte (EER) aan te trekken om de Nederlandse (kennis)economie versterken. De IND heeft twee groepen kenniswerkers (cohort 2014 en cohort 2017) en twee groepen zoekjaarders uit 2017 onderzocht.

kenniswerkers: arbeidsmigranten die o.b.v. één van de kenniswerkvergunningen direct in de Nederlandse kenniseconomie gaan werken.

zoekjaarders: hoogopgeleide migranten die o.b.v. een zoekjaarvergunning een jaar in Nederland mogen verblijven om er (als kenniswerker) werk te vinden.

Kenniswerkers (nieuwe)

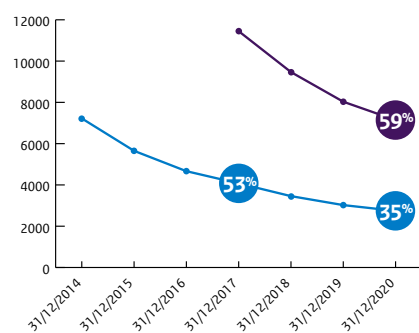
cohort 2014 7.764 personen met eerste verblijfsvergunning, als kenniswerker, in 2014

cohort 2017 12.192 personen met eerste verblijfsvergunning, als kenniswerker, in 2017

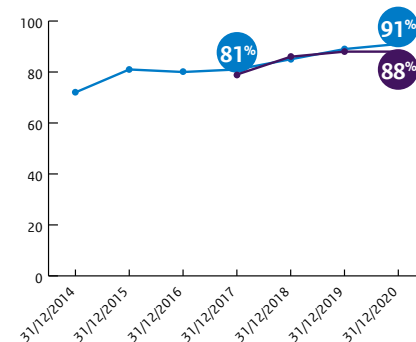
eerstvolgende verblijfsvergunningen na eerste kenniswerkvergunning

		cohort 2014	cohort 2017
kenniswerk	geen	73%	79%
kenniswerk	kenniswerk	12%	17%
kenniswerk	onbepaalde tijd	8%	n.v.t.

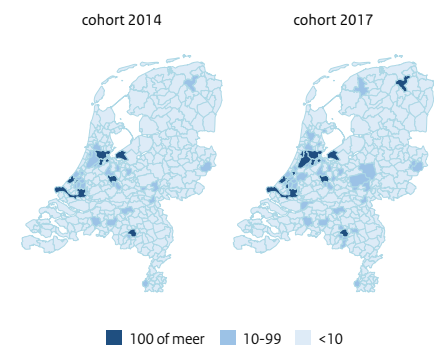
aantal (nog) in Nederland

aandeel werkenden onder blijvers

aantal blijvers per woongemeente eind 2020

Zoekjaarders (interne en nieuwe)

cohort interne zoekjaarders

2.849 personen met zoekjaarvergunning in 2017 na eerdere verblijfsvergunning(en)

cohort nieuwe zoekjaarders

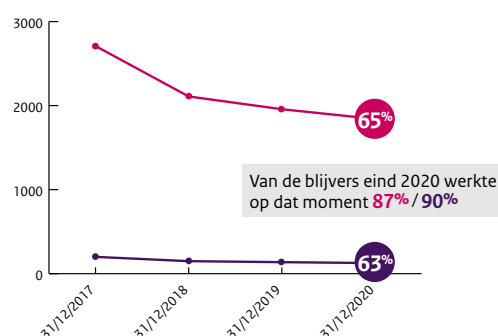
203 personen met eerste verblijfsvergunning, als zoekjaarder, in 2017

Interne zoekjaarders hadden dikwijls een eerste verblijfsvergunning in Nederland voor studie (90%) of kenniswerk (8%).

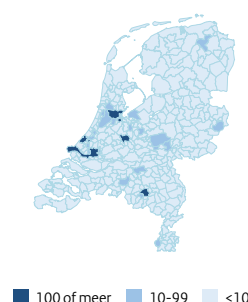
eerstvolgende verblijfsvergunning na eerste zoekjaarvergunning

		interne	nieuwe
zoekjaar	geen	29%	30%
zoekjaar	kenniswerk	52%	54%
zoekjaar	partner/gezin	12%	15%

aantal (nog) in Nederland

aantal gebleven interne zoekjaarders per woongemeente eind 2020

Kenniswerkers en zoekjaarders in Nederland

Een cohortstudie naar verblijf van
kenniswerkers en zoekjaarders in Nederland

datum	oktober 2023
	<i>aanvullende analyse:</i>
	april 2024
status	definitief; openbaar

Colofon

Titel	Kenniswerkers en zoekjaarders in Nederland
Datum	oktober 2023 <i>aanvullende analyse:</i> april 2024
Status	definitief; openbaar
Auteurs/Onderzoekers	Femke van der Werf (IND) Han Nicolaas (CBS) Heleen Muermans (IND) Jocelyn Liu (IND)
In opdracht van	DMB
Contact	INDOA@ind.nl

Ministerie van Justitie en Veiligheid
Immigratie- en Naturalisatiedienst
Directie Strategie en Uitvoeringsadvies
Afdeling Onderzoek en Analyse
Rijnstraat 8 | 2515 XP | Den Haag
Postbus 16275 | 2500 BG | Den Haag

Klankbordgroep rapport
okt. 2023 bestaande uit
medewerkers van:

CBS
EZK – Directie Ondernemerschap
IND – SUA – ARVN
J&V – DMB
Nuffic
OCW
SZW – Directie Arbeidsverhoudingen
WODC

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting	5
I. Aanleiding en doel onderzoek.....	5
II. Onderzoeksopzet.....	5
III. Selectie resultaten.....	6
IV. Discussie: aanbevelingen, reflecties onderzoek en suggesties vervolg	7
Afkortingenlijst	8
1 Inleiding	9
1.1 Aanleiding onderzoek.....	9
1.2 Vraagstelling en reikwijdte	10
1.3 Onderzoeksopzet.....	11
1.4 Opbouw van het rapport.....	12
2 Nieuwe kenniswerkers.....	14
2.1 Achtergrondgegevens	14
2.2 Eventueel vertrek uit Nederland	14
2.2.1 Vertrek uit Nederland?	14
2.2.2 Verblijfsintenties: vergunningen voor onbepaalde tijd en naturalisaties	16
2.2.3 Land van bestemming vertrekkers	17
2.2.4 Woongemeenten blijvers eind 2020	18
2.3 Kenniswerk.....	20
2.4 Werk algemeen	21
2.4.1 Werksituatie eind 2020, na zes à zeven jaar	21
2.4.2 Werksituatie tot ongeveer een jaar	21
2.5 Partners/gezinsleden	23
2.6 Kansen om in Nederland te blijven en te werken	23
3 Nieuwe en interne zoekjaarders	25
3.1 Verschillende typen zoekjaarders	25
3.2 Achtergrondgegevens	26
3.3 Eventueel vertrek uit Nederland	27
3.3.1 Vertrek uit Nederland?	27
3.3.2 Verblijfsintenties: vergunningen voor onbepaalde tijd en naturalisaties	29
3.3.3 Land van bestemming vertrekkers	29
3.3.4 Woongemeenten van blijvers eind 2020	31
3.4 Kenniswerk.....	32

3.5	Werk algemeen	33
3.5.1	Werk na zoekjaarvergunning.....	33
3.5.2	Werk eind 2020, na drie à vier jaar.....	33
3.6	Partners/gezinsleden	34
3.7	Kansen om in Nederland te blijven en te werken	34
4	Selectie resultaten en Discussie.....	37
4.1	Selectie resultaten.....	37
4.2	Discussie: aanbevelingen, reflecties onderzoek en suggesties vervolg	38
4.2.1	Kenniswerk.....	39
4.2.2	Cohorten	39
4.2.3	Studemigranten.....	39
4.2.4	Partners en blijfkansen.....	40
4.2.5	Europese perspectieven.....	40
5	Aanvullende analyse: Diploma's van zoekjaarders.....	41
5.1	Inleiding.....	41
5.2	Populatie en definities.....	41
5.3	Resultaten	42
5.3.1	Behaalde eerste eindexamen.....	42
5.3.2	Doorstroom naar kenniswerkvergunning?	46
Bijlage A	– Onderzoeksverantwoording.....	48
A1.	Databestanden	48
A2.	Populatie.....	48
A3.	Definities	49
	Achtergrondgegevens: leeftijd, geslacht, nationaliteit en land van vorig verblijf	49
	Moment van vertrek uit Nederland, blijvers en vertrekkers.....	49
	Land van bestemming	50
	Woonplaats	50
	Verblijfsvergunningen en naturalisatie	50
	Werksituatie	53
	Partners/gezinsleden	53
Bijlage B	– Sectoren werk	54
Bijlage C	- Logistische regressies	55
Bijlage D	– Bijlage bij aanvullende analyse	57

Managementsamenvatting

De volgende pagina's bevatten enkele uitgelichte delen van het onderzoek. In de eerste twee paragrafen ligt de focus op een zeer beknopte weergave van de aanleiding, het doel en de opzet van het onderzoek. Erna volgt een *selectie* van de resultaten en een beknopte weergave van suggesties voor vervolgonderzoek. In het rapport zelf zijn meer details en aanvullende resultaten te vinden.

I. Aanleiding en doel onderzoek

Nederland wil een dynamische kenniseconomie zijn¹ en zijn positie als internationale kenniseconomie versterken². Daarom bestaan er specifieke verblijfsregelingen om migranten van buiten de Europese Economische Ruimte (EER) aan te trekken die de Nederlandse (kennis)economie versterken. Dit gaat zowel om arbeidsmigranten die direct in de kenniseconomie gaan werken ('kenniserkers') als om hoogopgeleide migranten die onder bepaalde voorwaarden een jaar in Nederland mogen verblijven om er (als kenniswerker) werk te vinden ('zoekjaarders'). Er is weinig inzicht in hoe het kenniswerkers en zoekjaarders vergaat zodra ze in Nederland zijn en voor welke periode ze blijven. Het doel van het huidige onderzoek is om in zijn algemeenheid in kaart te brengen hoe het kenniswerkers en zoekjaarders na een aantal jaren in Nederland vergaat en hen een aantal jaren na hun aankomst in Nederland te volgen.

II. Onderzoekopzet

We volgden vier cohorten migranten met een niet-EER nationaliteit (zie ook Tabel I): 1. twee cohorten 'nieuwe' kenniswerkers die in a. 2014 en b. 2017 hun eerste verblijfsvergunning in Nederland, als kenniswerker, ontvingen, 2. één cohort 'nieuwe zoekjaarders' dat in 2017 hun eerste verblijfsvergunning in Nederland, als zoekjaarder, ontving, en 3. één cohort 'interne zoekjaarders' dat in 2017 een vergunning als zoekjaarder ontving en daarvoor al minimaal één andere verblijfsvergunning in Nederland had gehad³. Voor de analyses zijn gegevens uit het systeem van de IND gecombineerd met gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Tabel I Kenmerken onderzoekscohorten

cohort	verleende verblijfsvergunning (vv)			N ^b
	als	in jaar	eerste of latere vv in Nederland	
nieuwe kenniswerkers c2014	kennis-	2014	eerste	7.764
nieuwe kenniswerkers c2017	werker ^a	2017	eerste	12.192
nieuwe zoekjaarders c2017	zoekjaar-	2017	eerste	203
interne zoekjaarders c2017	der		latere	2.849

^a Dit betreft met name een verblijfsvergunning op grond van de kennismigrantenregeling, de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers en (alleen in cohort 2017) de regeling voor personen die binnen een onderneming (tijdelijk) overgeplaatst worden naar een vestiging in Nederland.

^b De cohorten bestaan uit alle personen die in het jaar 2014 of 2017 de betreffende verblijfsvergunning ontvingen en van wie de IND-gegevens gekoppeld konden worden aan de aanvullende CBS-gegevens.

1 Brief van de Staatssecretaris van Justitie, 27 juni 2008, Kamerstukken II, 2007-2008, 30 573, nr. 10. Coalitieakkoord 2021 - 2025, Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst, 15 december 2021.

2 Brief van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 1 juli 2014. Kamerstukken II, 2013-2014, 29 861, nr. 36.

3 Ze kunnen na deze eerdere vergunning in Nederland gebleven zijn of tussentijds in een ander land gewoond hebben.

III. Selectie resultaten

Het onderzoeksrapport bevat voor de vier groepen kenniswerkers en zoekjaarders resultaten over achtergrondgegevens, eventueel vertrek uit Nederland, kenniswerk dat ze mogelijk doen, hun algemene werksituatie, de aanwezigheid van een eventuele partner en factoren die mogelijk een rol spelen in de kansen om eind 2020 nog in Nederland te zijn. Hieronder staat een selectie van de bevindingen van dit onderzoek. De focus ligt hierbij op hoeveel kenniswerkers en zoekjaarders eind 2020 in Nederland waren en hun werksituatie op dat moment. Voor zoekjaarders is ook beschreven welke verblijfsgechiedenis zij eventueel al in Nederland hadden voordat ze er verbleven voor het zoekjaar en welk aandeel van hen (kennis)werk in Nederland vond. In hoofdstuk 2 en 3 van het rapport zijn ook de andere resultaten te vinden.

M.b.t. nieuwe kenniswerkers:

- ❖ **Een derde van de kenniswerkers uit cohort 2014 verbleef ook eind 2020, zes à zeven jaar later, in Nederland.** Eind 2017, drie à vier jaar nadat de eerste vergunning inging, was ruim de helft nog in Nederland. **Op beide momenten waren de meesten van hen ook werkzaam in Nederland** (resp. 91% en 81%).
- ❖ **De kenniswerkers uit cohort 2014 waren werkzaam in veel verschillende sectoren.** De softwareontwikkeling en -productie (16% eind 2014, 15% eind 2020) en het universitair hoger onderwijs (12% eind 2014, 7% eind 2020) kwamen relatief vaak voor.

M.b.t. nieuwe en interne zoekjaarders:

- ❖ **De zoekjaarregeling werd vooral gebruikt door migranten die eerder voor het eerst in Nederland verblijf hadden om er een opleiding in het hoger onderwijs te volgen (84%).** Dit kan zowel geweest zijn voor een gehele opleiding (als diplomastudent) als voor een aantal vakken (als uitwisselingsstudent). Een klein deel van de zoekjaarders kwam eerder als kenniswerker naar Nederland (7%). Een vergelijkbaar deel had nog niet eerder in Nederland gewoond, de nieuwe zoekjaarders (7%).
- ❖ **Minimaal ruim de helft van de zoekjaarders werkte direct na de zoekperiode als kenniswerker.** Ruim de helft had na de zoekjaarvergunning als volgende verblijfsvergunning een vergunning als kenniswerker (54% onder nieuwe zoekjaarders, 52% onder interne zoekjaarders). **Bijna een derde van de zoekjaarders had geen opvolgende verblijfsvergunning en ging dus na een zoekjaar niet als kenniswerker werken. Het is aannemelijk dat zij uit Nederland vertrokken.** Een ander deel van de zoekjaarders bleef op een andere verblijfsvergunning dan een kenniswerkvergunning in Nederland, zoals verblijf bij partner. Hoeveel van hen op dat moment eventueel toch als kenniswerker aan de slag waren, is onbekend.
- ❖ **Ruim 60% van de nieuwe en interne zoekjaarders verbleef ook eind 2020, drie à vier jaar nadat ze de zoekjaarvergunning ontvingen, in Nederland** (63% van de nieuwe en 65% van de interne zoekjaarders). **De meesten van hen hadden toen werk** (90% van de nieuwe en 87% van de interne zoekjaarders), ongeacht of dit als kenniswerker was of niet.
- ❖ **Eind 2020 werkten zoekjaarders uit cohort 2017 in veel verschillende sectoren.** Het universitair hoger onderwijs en de softwareontwikkeling en -productie kwamen relatief vaak voor (beide ongeveer vijf procent).
- ❖ Ook is onderzocht of de zoekjaarders op enig moment werk hadden in Nederland. **Een ruime meerderheid van de zoekjaarders had tijdens of na het zoekjaar werk in Nederland** (85%). Het gevonden werk kan alle soorten werk betreffen – niet alleen kenniswerk maar bijvoorbeeld ook eventueel laaggeschoold (tijdelijk) werk (tijdens het zoekjaar zelf).

IV. Discussie: aanbevelingen, reflecties onderzoek en suggesties vervolg

Naast de opgedane inzichten, zijn er diverse verdiepingen en aanvullingen mogelijk middels eventueel vervolgonderzoek. Met het oog hierop is het voor beleidsmedewerkers aan te bevelen concrete, meetbare beleidsdoelen te formuleren zodat een (evaluerend) onderzoek zich hier gericht op kan focussen. Omdat dergelijke doelen nu niet dusdanig concreet geformuleerd waren, was het in dit onderzoek niet mogelijk om de resultaten met de betreffende doelen te vergelijken en bijbehorende conclusies te trekken. Er zou bijvoorbeeld gedacht kunnen worden aan concrete ideeën over:

- de beoogde minimale periode dat iemand in Nederland kenniswerk verricht;
- wat het gewenste rendement is van de zoekjaarregeling; en
- hoe kenniswerk anders gemeten zou moeten worden dan o.b.v. het hebben van een verblijfsvergunning als één van de verschillende typen kenniswerkers, zodat ook voor personen zonder een betreffende vergunning in kaart kan worden gebracht of zij in de kenniseconomie werkzaam zijn. Hierbij zou bijvoorbeeld gedacht kunnen worden aan een minimaal inkomen (zoals voor de kennismigrantenregeling vereist is) en/of werk waarvoor een diploma van een opleiding in het hoger onderwijs nodig is (zoals voor de Europese blauwe kaart vereist is).

Indien meer inzicht gewenst is in kennismigratie, zijn verschillende vervolgonderzoeken denkbaar. In hoofdstuk 4 staan hiervoor een aantal suggesties, waaronder onderzoek naar:

- hoelang (oorspronkelijke) kenniswerkers en zoekjaarders specifiek als kenniswerker werkzaam zijn;
- de afzonderlijke werking van verschillende verblijfsvergunningen voor kenniswerk (de kennismigrantenregeling, de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers, die voor personen die tijdelijk bij een Nederlandse vestiging van hun buitenlandse werkgever werken, voor startups, zelfstandigen en de Europese werk- en verblijfsvergunning voor hoogopgeleiden);
- hoelang zoekjaarders die (kennis)werk vonden nodig hadden om dit (kennis)werk te vinden en in welke sectoren hun banen waren;
- hoeveel migranten die oorspronkelijk naar Nederland kwamen voor het volgen van een opleiding in het hoger onderwijs later als zoekjaarder in Nederland verbleven. Een onderscheid tussen studiemigranten die voor een hele opleiding kwamen (als diplomastudent) of voor een aantal vakken (als uitwisselingsstudent) is hierbij relevant; en
- hoeveel overgekomen niet-EER partners van (oorspronkelijke) kenniswerkers en zoekjaarders in Nederland als kenniswerker aan de slag gaan.

Afkortingenlijst

ABR	Algemene Bedrijvenregister (CBS)
ARVN	Advies Regulier Verblijf en Nederlanderschap (IND/SUA)
BRP	Basisregistratie Personen ⁴
BZK	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
DMB	Directie Migratiebeleid (JenV)
EER	Europese Economische Ruimte
EFTA	European Free Trade Association
EU	Europese Unie
EZK	Ministerie van Economische Zaken en Klimaat
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
J&V	Ministerie van Justitie en Veiligheid
O&A	Onderzoek & Analyse (IND)
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
SUA	Directie Strategie en Uitvoeringsadvies (IND)
SBI	Standaard Bedrijfsindeling
SZW	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
Vc	Vreemdelingencirculaire
Wav	Wet arbeid vreemdelingen
WODC	Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum

⁴ Tot 5 januari 2014 was dit de GBA: Gemeente Basisadministratie Persoonsgegevens. In onder andere de naamgeving van een aantal bestanden (zie Bijlage A1) komt de term GBA nog voor.

1 Inleiding

1.1 Aanleiding onderzoek

Nederland wil een dynamische kenniseconomie zijn⁵ en zijn positie als internationale kenniseconomie versterken⁶. Sinds 1 juni 2013⁷ heeft Nederland een wet, de Wet Modern Migratiebeleid, die onder meer beoogt optimaal gebruik te maken van de bijdragen die migranten met een nationaliteit van buiten de Europese Economische Ruimte (EER)⁸ hieraan kunnen leveren.⁹ Er zijn verblijfsregelingen die specifiek gericht zijn op het aantrekken van arbeidsmigranten die de Nederlandse kenniseconomie versterken (allen 'kenniserkers' genoemd). Deze verblijfsregelingen spelen in op 'de behoefte aan hoogopgeleiden die in loondienst dan wel als zelfstandige arbeid verrichten'¹⁰. In de Wet arbeid vreemdelingen (Wav) staan de regels voor werkgevers voor het laten werken van buitenlandse werknemers van buiten de EU. De controle op naleving van de Wav wordt gedaan door de Nederlandse Arbeidsinspectie.¹¹

Kenniserkers zijn bijvoorbeeld migranten die aan een salariscriterium voldoen, waarmee zij geacht worden een toegevoegde waarde te hebben voor de Nederlandse arbeidsmarkt, of die specifieke kennis hebben die niet in Nederland aanwezig is. Het betreft bijvoorbeeld onderzoekers bij grote bedrijven zoals 'Shell, Philips en ASML, [...] universiteiten en academische ziekenhuizen'¹². Ook leidinggevenden, specialisten en trainees die gaan werken bij een Nederlandse vestiging van een onderneming buiten de EU¹³ (i.e. intra-corporate transferees) en (startende) zelfstandig ondernemers vallen hieronder. Voor start-ups geldt dat hun werk innovatief moet zijn voor Nederland en zelfstandig ondernemers dienen van wezenlijk belang te zijn voor de Nederlandse economie.¹⁴ De grootste categorie kenniserkers wordt op grond van het salariscriterium toegelaten. Voor kenniserkers in loondienst kan de verblijfsaanvraag alleen door erkende werkgevers¹⁵ gedaan worden, met uitzondering van verblijfsaanvragen voor intra-corporate transferees en de Europese werk- en verblijfsvergunning voor hoger opgeleiden¹⁶. Deze kunnen ook worden ingediend door een niet-erkende referent (erkend referentschap is voor deze regelingen niet verplicht).

5 Brief van de Staatssecretaris van Justitie, 27 juni 2008, Kamerstukken II, 2007-2008, 30 573, nr. 10.

Coalitieakkoord 2021 – 2025, Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst, 15 december 2021.

6 Brief van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 1 juli 2014, Kamerstukken II, 2013-2014, 29 861, nr. 36.

7 Brief van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, 5 maart 2013, Kamerstukken II, 2012-2013, 30 573, nr. 115. Een deel van de regelingen was reeds eerder in werking getreden.

8 EU- en EER-burgers hebben geen verblijfsvergunning nodig om in Nederland te werken en vallen dus buiten dit beleid. De EER bestaat uit EU-landen plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland. Met personen van buiten de EER bedoelen we in dit onderzoek migranten met een nationaliteit van een land buiten de EER.

9 WODC, 2019. Selectief naast restrictief. Evaluatie van de Wet modern migratiebeleid.

10 Bijlage bij Brief van de Staatssecretaris van Justitie, 27 juni 2008, Kamerstukken II, 2007-2008, 30 573, nr. 10. Blauwdruk Modern Migratiebeleid. Beleidsdocument. p. 36.

11 In 2012 zijn de Arbeidsinspectie, de Inspectie Werk en Inkomen en de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) samengevoegd. Eerst onder de naam Inspectie SZW en sinds 1 januari 2022 onder de naam: Nederlandse Arbeidsinspectie. Zie ook: [Nederlandse Arbeidsinspectie | Nederlandse Arbeidsinspectie \(nlarbeidsinspectie.nl\)](https://www.arbeidsinspectie.nl)

12 Ministerie van Justitie en Veiligheid. De Staat van Migratie 2022, p. 67.

13 IND, 2022. [Aanvragen verblijfsvergunning intra-corporate transferees \(richtlijn 2014/66/EU\)](#). Geraadpleegd op 27 september 2022.

14 IND, 2022. [Start-up](#). Geraadpleegd op 27 september 2022.

IND, 2022. [Verblijfsvergunning zelfstandige ondernemer](#). Geraadpleegd op 27 september 2022.

15 IND, 2022. [Erkenning als referent](#). Geraadpleegd op 27 september 2022.

16 Europese Blauwe Kaart (EBK). IND, 2023. [Verblijfsvergunning Europese blauwe kaart | IND](#). Geraadpleegd op 4 januari 2023.

De wet Modern Migratiebeleid beoogt niet alleen arbeidskrachten in de kenniseconomie aan te trekken, maar ook migranten die daarin zouden kunnen gaan werken. Dit gaat om zo genoemde 'zoekjaarders'. Zoekjaarders zijn hoogopgeleide migranten die onder bepaalde voorwaarden binnen drie jaar na afstuderen in het hoger onderwijs of het doen van wetenschappelijk onderzoek een jaar in Nederland mogen verblijven om er (als kenniswerker) werk te vinden. Zoekjaarders kunnen zowel migranten zijn die in Nederland afstudeerden, promoveerden of wetenschappelijk onderzoek uitvoerden als migranten die aan een aangewezen buitenlandse onderwijsinstelling¹⁷ een masteropleiding, promotietraject of postdoctorale opleiding afronden.¹⁸ In 2016 is de huidige zoekjaarregeling ontstaan uit een samenvoeging van het voormalige zoekjaar afgestudeerden en de regeling hoger opgeleiden. In het oude systeem diende het zoekjaar binnen één (i.p.v. drie) jaar na het behalen van het diploma te worden gestart. De verlenging van deze periode geeft afgestudeerden de kans om na het behalen van het diploma eerst terug te keren naar bijvoorbeeld hun land van herkomst om daarna weer terug te keren naar Nederland.

Er is weinig inzicht in hoe het kenniswerkers en zoekjaarders vergaat zodra ze in Nederland zijn en voor welke periode ze blijven. Alleen onder zoekjaarders die begin 2013 of eerder gebruik maakten van de inmiddels aangepaste zoekjaarregeling, is gekeken naar onder meer hun verblijfsvergunning begin 2013.¹⁹ Ook is er inzicht in de arbeidsmarktpositie van alle immigranten met een niet-EU/EFTA nationaliteit die van 2014 t/m 2020 op bepaalde arbeidsregelingen naar Nederland kwamen en eind 2020 nog in Nederland zijn zonder aandacht voor wat reeds vertrokken migranten mogelijk hebben bijgedragen.²⁰ De algemene beleidsdoelstelling is dat kenniswerkers (met uitzondering van intra-corporate transferees die maximaal drie jaar mogen blijven) en zoekjaarders voor de Nederlandse arbeidsmarkt behouden blijven. Er bestaan (momenteel) echter geen concrete beleidsdoelen over hoelang het gewenst is dat kenniswerkers in Nederland blijven (werken als kenniswerker). Ook over hoeveel zoekjaarders een baan als kenniswerker zouden moeten vinden bestaan geen concrete beleidsdoelen. Het doel van het huidige onderzoek is om in zijn algemeenheid in kaart te brengen hoe het kenniswerkers en zoekjaarders na een aantal jaren in Nederland vergaat en hen een aantal jaren na hun aankomst in Nederland te volgen.

1.2 Vraagstelling en reikwijdte

De onderzoeksvragen die we voor niet-EER kenniswerkers en zoekjaarders die in 2014 (kenniswerkers) en 2017 (kenniswerkers en zoekjaarders) een verblijfsvergunning kregen (zie voor meer info paragraaf 1.3), beantwoorden, zijn²¹:

- 1) Wat zijn de **achtergrondgegevens** van kenniswerkers en zoekjaarders (nationaliteit, leeftijd, geslacht en land van vorig verblijf²²)?

17 Dit betreffen onderwijsinstellingen die 'in de top 200 staan van ten minste twee algemene ranglijsten of beschikbare ranglijsten per faculteit of vakgebied'. Bron: IND, 2022. [Verblijfsvergunning zoekjaar hoogopgeleiden](#). Geraadpleegd op 26 september 2022.

18 IND, 2022. [Verblijfsvergunning zoekjaar hoogopgeleiden](#). Geraadpleegd op 26 september 2022.

19 Kulu-Glasgow, I., Schans, D., Smit, M., Vleugel, M.J., Uitterhoeve, J., Boersema, E. (medew.) & Chotkowski, M. (medew.), 2014. Gezocht: buitenlands toptalent: Evaluatie van de Regeling Hoogopgeleiden. Den Haag: WODC. Cahier 2014-04.

20 CBS, 2022. [Dashboard Arbeidsmigratie niet-EU/EFTA](#). Geraadpleegd op 27 september 2022. De landen die tot de European Free Trade Association (EFTA) behoren, zijn Liechtenstein, Noorwegen, IJsland en Zwitserland.

21 De onderzoeksvragen uit het onderzoeksvoorstel zijn waar mogelijk aangescherpt op basis van de algemene beleidsdoelen van het kennismigratiebeleid.

22 Land van vorig verblijf betreft het land waar personen ingeschreven stonden voordat ze voor het eerst naar Nederland migreerden.

- 2) **Na hoeveel tijd vertrokken** kenniswerkers en zoekjaarders eventueel uit Nederland?
  - a. Hoeveel waren er op 31 december 2020 nog in Nederland?
  - b. Hoeveel hebben een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd (gehad) en zijn genaturaliseerd (als indicatie van intenties om te willen blijven)?
  - c. Naar welke landen zijn vertrokken kenniswerkers en zoekjaarders gemigreerd?
  - d. Waar woonden de kenniswerkers en zoekjaarders die eind 2020 in Nederland waren?
- 3) Hoeveel kenniswerkers en zoekjaarders hebben, gedurende hun verblijf in Nederland, **werk (als kenniswerker)** gehad en in welke **sectoren** werkten ze?
- 4) Wie hebben **gebruik** gemaakt van de **zoekjaarregering en wat was het resultaat?**
  - a. Hoeveel zoekjaarders waren eerder voor studie of kenniswerk in Nederland en hoeveel hadden hun opleiding buiten Nederland gevolgd?
  - b. Hoeveel zoekjaarders hadden direct daarna een verblijfsvergunning als kenniswerker?
- 5) Hoe vaak is er gebruik gemaakt van een verblijfsvergunning voor **partners/gezinsleden?**
  - a. Hoeveel kenniswerkers en zoekjaarders hebben zelf een vergunning als partner/gezinslid gehad?
  - b. Hoeveel kenniswerkers en zoekjaarders zijn referent voor het verblijf van hun partner met een niet-EER nationaliteit in Nederland (geweest)?
- 6) Welke factoren hangen samen met een relatief grote **kans** dat migranten in Nederland **blijven en werken?**

Het onderzoek geeft dus geen inzicht in concrete economische bijdragen en de 'kosten en baten' van het zoekjaar- en kennismigratiebeleid: noch maken we bijvoorbeeld een financiële balans op noch gaan we in op de balans tussen het verhelpen van krapte op de arbeidsmarkt en eventueel verdringen van andere werknemers. Ook het in kaart brengen van motieven om in Nederland te blijven of uit Nederland te vertrekken behoort niet tot de onderwerpen van dit onderzoek.

1.3

Onderzoeksopzet

Om inzichten in deze onderwerpen te verlenen, volgden we vier cohorten migranten met een niet-EER nationaliteit²³: twee cohorten 'nieuwe' kenniswerkers, één cohort 'nieuwe zoekjaarders' en één cohort 'interne zoekjaarders' (zie ook Tabel 1.1). De cohorten kenniswerkers en 'nieuwe zoekjaarders' ontvingen in de geselecteerde cohortjaren (2014 en/of 2017) hun eerste verblijfsvergunning, als respectievelijk

²³ Eén uitzondering op de nationaliteit betreft de Kroatische. Onder interne zoekjaarders kwamen er minder dan tien personen met een Kroatische nationaliteit voor. In beide cohorten kenniswerkers had (bijna) 0,5% de Kroatische nationaliteit. Deze aantallen en percentages zijn dusdanig laag dat de resultaten hier op verwaarloosbare wijze door beïnvloed worden. Ook EU-burgers kunnen verblijfsvergunningen aanvragen, ondanks dat deze voor hen niet nodig zijn om in Nederland te verblijven.

kennisswerker en zoekjaarder, in Nederland. ‘Interne zoekjaarders’ hadden al eerder een vergunning in Nederland gehad. Ze kunnen na deze eerdere vergunning in Nederland gebleven zijn of tussentijds in een ander land gewoond hebben. Kennisswerkers kregen met name een verblijfsvergunning op grond van de kennismigrantenregeling, de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers en (alleen in cohort 2017) de regeling voor personen die binnen een onderneming (tijdelijk) overgeplaatst worden naar een vestiging in Nederland (zie Bijlage A2). Eén cohort kennisswerkers kreeg de betreffende vergunning in 2014, het eerste volledige jaar waarin de gehele Wet Modern Migratiebeleid van kracht was. De andere drie cohorten kregen de vergunning in 2017. Omdat de zoekjaarregeling in 2016 gewijzigd werd (zie paragraaf 1.1), hebben we geen cohort onderzocht dat in 2014 een zoekjaarvergunning ontving. Voor de analyses combineerden we gegevens uit het systeem van de IND met gegevens van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) over de betreffende vergunninghouders. In principe zijn alle personen geselecteerd die in het cohortjaar de betreffende verblijfsvergunning ontvingen, behalve personen van wie de IND-basisgegevens niet gekoppeld konden worden aan de aanvullende CBS-gegevens. Voor koppeling was het een vereiste dat het BSN van de personen bij de IND bekend was.²⁴

Tabel 1.1 Kenmerken onderzoekscohorten

cohort	verleende verblijfsvergunning (vv)			N
	als	in het jaar	eerste of latere vv in Nederland	
nieuwe kennisswerkers c2014	kennisswerker ^a	2014	eerste	7.764
nieuwe kennisswerkers c2017		2017	eerste	12.192
nieuwe zoekjaarders c2017	zoekjaarder	2017	eerste	203
interne zoekjaarders c2017			latere	2.849

^a Zie tekst in deze paragraaf welke vergunningen dit met name betreft.

CBS-gegevens analyseerden we t/m eind 2020, IND-gegevens t/m halverwege 2021. In Bijlage A van dit rapport is verdere informatie over de (onderzoeks)populaties, gebruikte databestanden en gehanteerde definities te vinden.

1.4

Opbouw van het rapport

In dit rapport bevatten de hoofdstukken 2 en 3 de onderzoeksresultaten voor respectievelijk de cohorten kennisswerkers en zoekjaarders. In beide hoofdstukken schetsen we de achtergrondgegevens van de gevolgde personen (vraag 1). Daarna brengen we informatie in kaart over eventueel vertrek uit Nederland, inclusief waar vertrekkers naartoe migreerden en waar blijvers eind 2020 woonachtig zijn (vraag 2). Vervolgens gaan we in op de kenniswerk- en algemene werksituatie van de kennisswerkers en zoekjaarders (vraag 3 en voor zoekjaarders ook vraag 4). Erna besteden we aandacht aan verblijfsvergunningen voor partners/gezinsleden voor de kennisswerkers en zoekjaarders zelf dan wel voor diens partners (vraag 5). Tot slot brengen we een aantal factoren in kaart die mogelijk samenhangen met de kansen dat migranten eind 2020 nog in Nederland waren en werk hadden (vraag 6). In

²⁴ Een mogelijke reden dat van vergunninghouders geen BSN bekend is, kan zijn dat een persoon al wel een vergunning van de IND heeft gekregen maar dat inschrijving in de BRP toch niet nodig was of later plaatsgevonden heeft omdat bijvoorbeeld nog niet alle officiële documenten die nodig waren voor inschrijving konden worden overgelegd.

hoofdstuk 4 staan de centrale resultaten van dit onderzoek, enkele aanbevelingen, reflecties, en een aantal suggesties voor vervolgonderzoek.

2 Nieuwe kenniswerkers

2.1 Achtergrondgegevens

In de twee cohorten nieuwe kenniswerkers – personen die in 2014 en 2017 voor het eerst een verblijfsvergunning in Nederland kregen om er werk te verrichten als kenniswerker – kwamen gemiddeld ongeveer 120 verschillende nationaliteiten voor.²⁵ De meest voorkomende nationaliteit was de Indiase, op afstand gevolgd door de Amerikaanse en de Chinese nationaliteit (zie Tabel 2.1). **In beide cohorten kwam een groot deel voor het eerst naar Nederland vanuit een niet-EU-lidstaat (ruim 90%; 'land van vorig verblijf', zie ook Bijlage A3).** Kenniswerkers die wel uit een EU-lidstaat kwamen, kwamen het vaakst uit Duitsland ($N_{\text{cohort2014}}=178$, $N_{\text{cohort2017}}=254$)²⁶ en het Verenigd Koninkrijk²⁷ ($N_{\text{cohort2014}}=133$, $N_{\text{cohort2017}}=225$). In totaal kwamen gemiddeld over beide cohorten 25 andere EU-lidstaten voor. Er waren ongeveer 2,5 keer zoveel mannen als vrouwen (7:3 in beide cohorten). Bij aankomst in Nederland waren de kenniswerkers uit beide cohorten gemiddeld 32 jaar. Ongeveer driekwart was 21 t/m 35 jaar.

Tabel 2.1 Tien meest voorkomende en overige nationaliteiten kenniswerkers.

cohort 2014 ($N=7.760$)			cohort 2017 ($N=12.190$)		
nationaliteit	<i>N</i>	%	nationaliteit	<i>N</i>	%
1. Indiase	2.130	27	1. Indiase	3.692	30
<i>overig</i>	<i>1.912</i>	<i>25</i>	<i>overig</i>	<i>2.593</i>	<i>21</i>
2. Amerikaanse	988	13	2. Amerikaanse	1.452	12
3. Chinese	950	12	3. Chinese	1.194	10
4. Japanse	368	5	4. Turkse	782	6
5. Braziliaanse	301	4	5. Braziliaanse	604	5
6. Turkse	300	4	6. Russische	483	4
7. Russische	297	4	7. Japanse	446	4
8. Iraanse	174	2	8. Zuid-Afrikaanse	344	3
9. Canadese	171	2	9. Iraanse	330	3
10. Oekraïense	169	2	10. Oekraïense	270	2

2.2 Eventueel vertrek uit Nederland

2.2.1

Vertrek uit Nederland?

Een minderheid van de kenniswerkers uit cohort 2014 (35%) verbleef op 31 december 2020, zes à zeven jaar nadat hun eerste vergunning in Nederland inging, (nog) in Nederland ($N=2.743$; zie ook Figuur 2.1).²⁸ Bijna negentig procent van hen is daadwerkelijk eenmaal naar Nederland gemigreerd en toen gebleven. Ruim tien procent migreerde in de tussenliggende periode eenmaal of vaker uit Nederland en kwam daarna weer terug. Van de kenniswerkers die eind 2020 niet meer in

²⁵ In totaal ontvingen 8.227 personen een verblijfsvergunning als kenniswerker in Nederland met een ingangsdatum in 2014. Van 7.764 (94%) van hen kon informatie uit CBS-bestanden gekoppeld worden (zie Bijlage A2) en alleen zij vormen de onderzoeksgroep kenniswerkers van cohort 2014. Van cohort 2017 zijn 12.192 kenniswerkers onderzocht. Per variabele is er meestal net een ander totaal aantal personen van wie gegevens beschikbaar zijn. Wanneer er bij een variabele gegevens misten van 0,5% of minder van de populatie, is dit niet expliciet benoemd in het rapport.

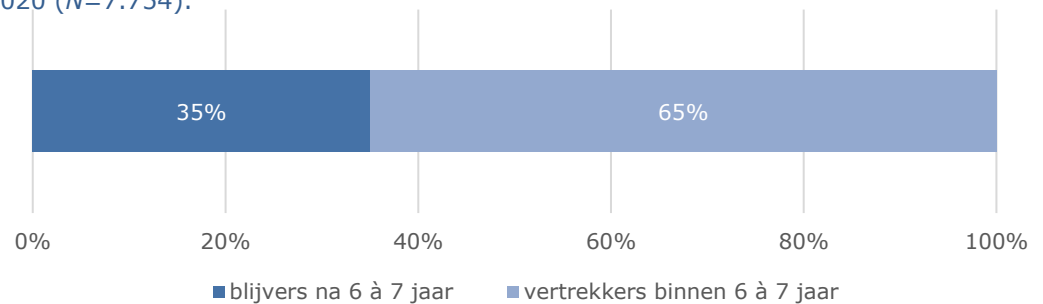
²⁶ *N* wordt in de statistiek gebruikt om een aantal, bijvoorbeeld de grootte van een groep, aan te duiden.

²⁷ Het Verenigd Koninkrijk is als EU-lidstaat gerekend omdat het in 2014 nog een EU-lidstaat was.

²⁸ De resultaten met een alternatieve meting op basis van migratiegegevens (zie Bijlage A3) zijn vergelijkbaar: volgens deze meting verbleven 2.756 kenniswerkers uit cohort 2014 op 31 december 2020 in Nederland.

Nederland waren, 'vertrekkers uiterlijk eind 2020'²⁹, vertrok bijna iedereen (94%) eenmaal uit Nederland en keerde daarna niet weer terug. Een relatief klein deel (6%) van de vertrekkers migreerde na het eerste vertrek eenmaal of vaker terug naar Nederland en vertrok uiteindelijk weer. De resultaten wat betreft het vertrekjaar betreffen het laatste vertrek uit Nederland.

Figuur 2.1 Aantal blijvers en vertrekkers uit cohort 2014 op 31 december 2020 (N=7.754).

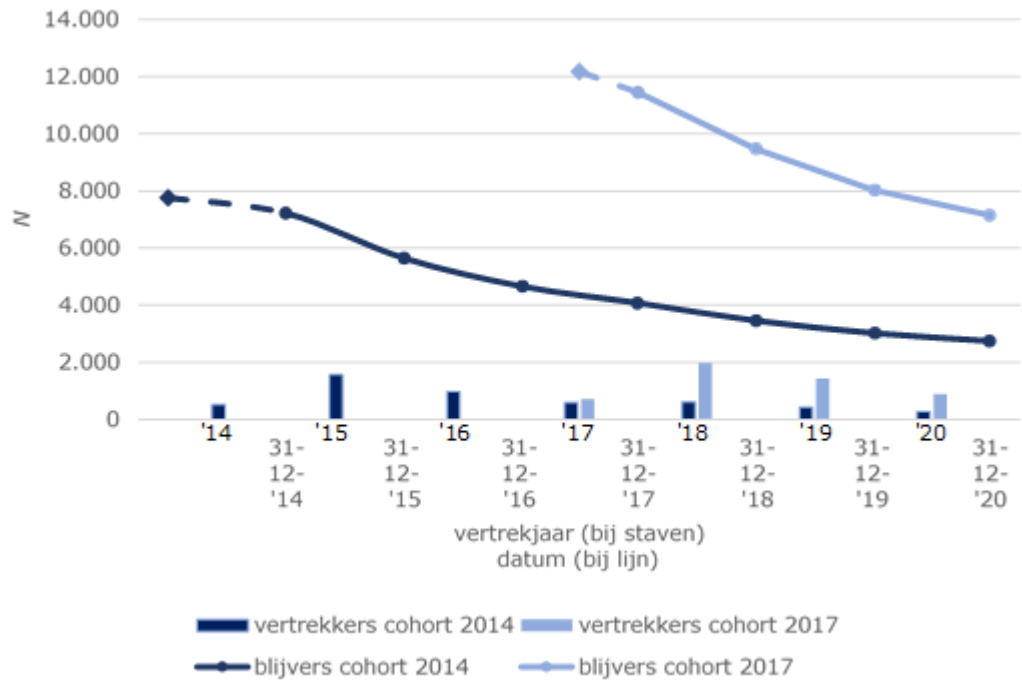
Als kenniswerkers vertrokken, gebeurde dit relatief vaak binnen twee jaar nadat de verblijfsvergunning inging. In beide cohorten vertrok ongeveer een kwart van de kenniswerkers in hetzelfde of opvolgende jaar waarin zij hun kenniswerkvergunning ontvingen.³⁰ Van cohort 2014 vertrok 27% in 2014 of 2015, van cohort 2017 22% in 2017 of 2018 (zie Figuur 2.2). Binnen ongeveer drie à vier jaar, uiterlijk eind 2017 voor cohort 2014 en uiterlijk eind 2020 voor cohort 2017, was iets minder dan de helft van de kenniswerkers uit Nederland vertrokken (47% uit cohort 2014, 41% uit cohort 2017). Bijna alle vertrokken kenniswerkers (90% in cohort 2014, 93% in cohort 2017) gaven hun emigratie door aan de gemeente. Het andere deel is door de betreffende gemeente uitgeschreven op basis van andere gegevens omdat deze kenniswerkers vermoedelijk vertrokken zonder zich uit te schrijven. Voor dit deel is het geregistreerde vertrekmoment hoogstwaarschijnlijk later dan het daadwerkelijke vertrekmoment.

²⁹ Deze term, evenals 'blijvers' is ook gebruikt in het volgende onderzoek van het WODC: Kulu-Glasgow, I., Schans, D., Smit, M., Vleugel, M.J., Uitterhoeve, J., Boersema, E. (medew.) & Chotkowski, M. (medew.), 2014. Gezocht: buitenlands toptalent: Evaluatie van de Regeling Hoogopgeleiden. Den Haag: WODC. Cahier 2014-04.

³⁰ 93% van alle kennismigranten uit cohort 2014 migreerde in het jaar waarin de vergunning inging voor het eerst naar Nederland, 6% immigreerde in het opvolgende jaar. 2% deed dit voor 2014 of na 2015. Opmerking: door afrondingen tellen de afzonderlijke percentages op tot meer dan 100%.

Figuur 2.2 Lijndiagram van de aantallen kenniswerkers in Nederland op 31 december van diverse jaren^a met staafdiagram van het aantal vertrokken kenniswerkers per jaar ($N_{\text{cohort 2014}}=7.754$; $N_{\text{cohort 2017}}=12.170$).^b

^a Het aantal blijvers op ieder peilmoment is bepaald o.b.v. gegevens van begin 2021 over of kenniswerkers eind 2020 in Nederland waren en zo niet, wanneer zij (voor het laatst) vertrokken zijn. Omdat een klein deel van de kenniswerkers meerdere, afzonderlijke periodes van verblijf in Nederland gehad heeft, bestaat voor de peilmomenten in 2014 t/m 2019 de kans dat het aantal blijvers licht overschat is.

^b Als eerste waarde van de lijn (◇) is het aantal kenniswerkers genomen dat in 2014 dan wel 2017 een eerste vergunning in Nederland, als kenniswerker, ontving.

2.2.2

Verblijfsintenties: vergunningen voor onbepaalde tijd en naturalisaties

Om een indicatie te hebben van de verblijfsintenties op de langere termijn, is gekeken naar hoeveel kenniswerkers uiteindelijk een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd ontvingen en genaturaliseerd zijn. Eén van de voorwaarden om hiervoor in aanmerking te komen, is namelijk dat ze geslaagd zijn voor het inburgeringsexamen in Nederland.³¹ Voor naturalisatie geldt tevens dat iemand meestal afstand moet doen van de huidige nationaliteit. Ook zijn de kosten voor naturalisatie hoger dan voor het verlengen van een verblijfsvergunning. Kenniswerkers uit cohort 2017 waren op het peilmoment medio 2021 in principe nog te kort in Nederland om in aanmerking te komen voor een reguliere vergunning voor onbepaalde tijd of naturalisatie tot Nederlander, aangezien één van de voorwaarden om ervoor in aanmerking te komen is dat personen in principe minimaal vijf jaar in Nederland verblijfsrecht hebben en er hun hoofdverblijf gehad hebben.

³¹ IND, 2022. [Verblijfsvergunning onbepaalde tijd aanvragen](#). Geraadpleegd op 12 oktober 2022.

IND, 2022. [Aanvragen verblijfsvergunning EU-langdurig ingezetene](#). Geraadpleegd op 12 oktober 2022.

IND, 2022. [Nederlander worden door naturalisatie](#). Geraadpleegd op 12 oktober 2022.

In totaal ontving een minderheid ($N=753$; 10%) van de kenniswerkers uit cohort 2014 een vergunning voor onbepaalde tijd in Nederland. Medio 2021 was een vergelijkbaar, iets kleiner deel ($N=698$; 9%) tot Nederlander genaturaliseerd. Zij waren eind 2020 bijna allemaal (nog) in Nederland ($N<10$ was uiterlijk toen vertrokken).

2.2.3

Land van bestemming vertrekkers

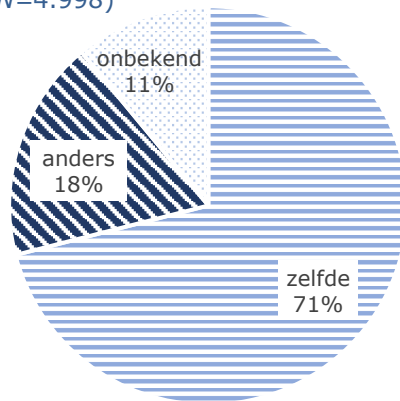
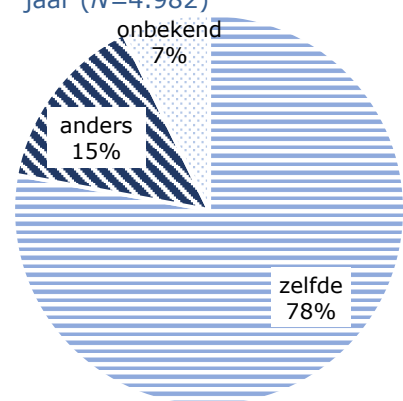
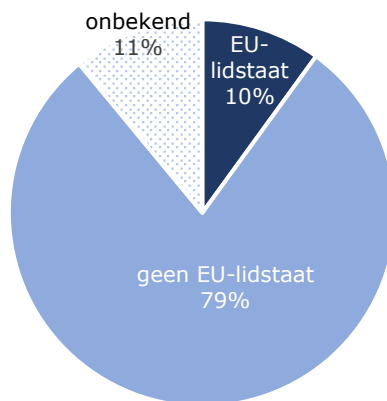
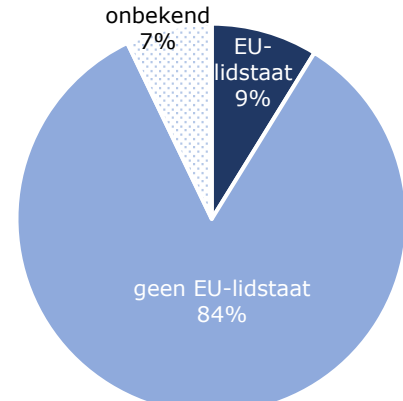
Van ongeveer negen op de tien vertrokken kenniswerkers is bekend naar welk land zij vertrokken zijn ($N_{\text{vertrekkers cohort 2014}}=4.998^{32}$; $N_{\text{vertrekkers cohort 2017}}=4.982$). Het land van bestemming is geregistreerd wanneer de verwachte verblijfsduur buiten Nederland minimaal acht maanden bedraagt en personen hun vertrek aan de betreffende gemeente hebben doorgegeven. Er was een grote verscheidenheid aan bestemmingslanden: in totaal 110 in cohort 2014 en 115 in cohort 2017. De drie meest voorkomende landen van bestemming in beide cohorten waren India, Amerika en China (zie Tabel 2.2), overeenkomstig de drie meest voorkomende nationaliteiten (zie Tabel 2.1). **Het ruime merendeel van de vertrekkers vertrok naar het land vanwaar ze naar Nederland gekomen waren en een relatief kleine groep naar een ander land** (zie Figuur 2.3). Onder personen die naar een ander land vertrokken dan het vorig land van verblijf waren Amerika ($N_{\text{cohort 2014}}=135$; $N_{\text{cohort 2017}}=101$), het Verenigd Koninkrijk ($N_{\text{cohort 2014}}=131$; $N_{\text{cohort 2017}}=102$) en Duitsland ($N_{\text{cohort 2014}}=92$; $N_{\text{cohort 2017}}=89$) de meest voorkomende bestemmingslanden. Een relatief klein deel van alle vertrekkers vertrok naar een andere EU-lidstaat (zie Figuur 2.4). De meest voorkomende EU-landen van bestemming waren het Verenigd Koninkrijk³³ ($N_{\text{cohort 2014}}=161$; $N_{\text{cohort 2017}}=130$) en Duitsland ($N_{\text{cohort 2014}}=123$; $N_{\text{cohort 2017}}=123$). Deze beide landen stonden ook in de top 2 van meest voorkomende landen van vorig verblijf.

Tabel 2.2 Tien meest voorkomende en overige landen van bestemming van vertrokken kenniswerkers binnen zes à zeven jaar voor cohort 2014 en binnen drie à vier jaar voor cohort 2017.

vertrekkers cohort 2014, binnen zes à zeven jaar ($N=4.998$)		vertrekkers cohort 2017, binnen drie à vier jaar ($N=4.982$)	
land van bestemming	% vertrekkers	land van bestemming	% vertrekkers
1. India	23%	1. India	31%
<i>overig</i>	24%	<i>overig</i>	22%
2. Amerika	14%	2. Amerika	13%
<i>onbekend</i>	10%	3. China	8%
3. China	10%	<i>onbekend</i>	7%
4. Japan	5%	4. Japan	4%
5. Verenigd Koninkrijk	3%	5. Brazilië	3%
6. Brazilië	3%	6. Verenigd Koninkrijk	3%
7. Duitsland	2%	7. Duitsland	2%
8. Canada	2%	8. Iran	2%
9. Australië	2%	9. Turkije	2%
10. Turkije	2%	10. Rusland	2%

32 Dit aantal is gebaseerd op de data over migratiebewegingen en wijkt daarom licht af van het in paragraaf 2.2.1 gerapporteerde aantal. Zie ook voetnoot 28.

33 Het Verenigd Koninkrijk is als EU-land gedefinieerd omdat het tijdens het grootste deel van de onderzoeksperiode een EU-land was.

Figuur 2.3 Land van bestemming wel/niet gelijk aan land van vorig verblijf.³⁴**a.** cohort 2014, binnen zes à zeven jaar
(*N*=4.998)**b.** cohort 2017, binnen drie à vier jaar
(*N*=4.982)**Figuur 2.4** Land van bestemming wel/geen EU-lidstaat³⁵.**a.** cohort 2014, binnen zes à zeven jaar
jaar (*N*=4.998)**b.** cohort 2017, binnen drie à vier jaar
(*N*=4.982)

2.2.4

Woongemeenten blijvers eind 2020

De kenniswerkers die eind 2020 in Nederland waren, woonden verspreid over (ruim) de helft van alle 355 gemeenten in Nederland³⁶ (in totaal in 178 gemeenten in cohort 2014 en in 213 in cohort 2017). Bijna één op de vijf gebleven kenniswerkers uit cohort 2014 kwam in 2014 of 2015 op het betreffende adres te wonen, voor twee op de vijf was dit in 2019 of 2020. In het algemeen waren de blijvers eind 2020 woonachtig in gemeenten met een grote stad of soms een omliggende gemeente in het midden, westen of zuiden van Nederland (zie Figuur 2.5). **De meeste blijvers van beide cohorten (ongeveer een kwart) woonden in de gemeente Amsterdam** (zie

³⁴ 'Onbekend' bestaat zowel uit personen van wie het land van bestemming onbekend is als uit personen met een bekend land van bestemming en een onbekend land van vorig verblijf.

³⁵ Inclusief het Verenigd Koninkrijk (voor cohort 2014 1% en voor cohort 2017 3% van alle landen van bestemming) als EU-lidstaat.

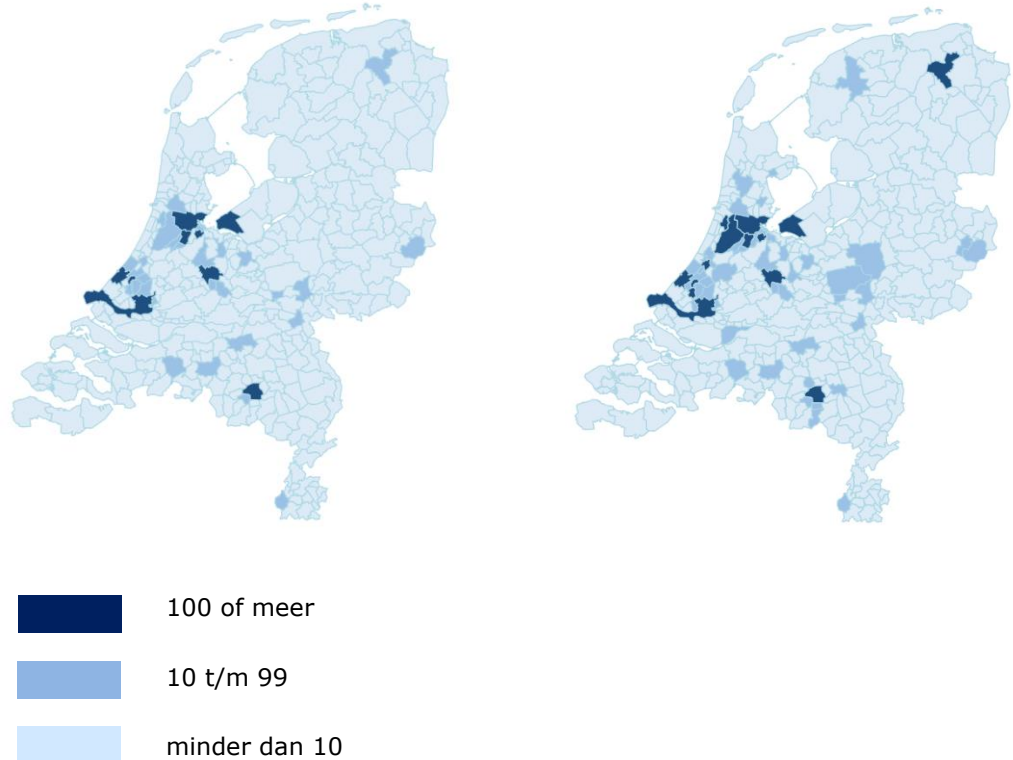
³⁶ CBS, 2022. [Gemeentelijke indeling op 1 januari 2020](#). Geraadpleegd op 11 oktober 2022.

Tabel 2.3). Ook de aangrenzende gemeente Amstelveen kwam in beide cohorten voor in de top drie woongemeenten.

Figuur 2.5 Aantal gebleven kenniswerkers per gemeente eind 2020.³⁷

a. cohort 2014, na zes à zeven jaar
(*N*=2.743)

b. cohort 2017, na drie à vier jaar
(*N*=7.137)

Tabel 2.3 Tien meest voorkomende woongemeenten onder gebleven kenniswerkers eind 2020 in Nederland

cohort 2014, na zes à zeven jaar (<i>N</i>=2.743)		cohort 2017, na drie à vier jaar (<i>N</i>=7.137)	
gemeente	%	gemeente	%
1. Amsterdam	22	1. Amsterdam	28
2. Amstelveen	8	2. Eindhoven	8
3. Den Haag	8	3. Amstelveen	7
4. Eindhoven	7	4. Utrecht	6
5. Rotterdam	6	5. Den Haag	6
6. Utrecht	5	6. Rotterdam	4
7. Almere	4	7. Almere	3
8. Delft	3	8. Groningen	3
9. Haarlemmermeer	3	9. Delft	3
10. Leiden	2	10. Haarlemmermeer	2

³⁷ De kaarten zijn gemaakt m.b.v. de tool op kmlviewer/kmlviewer.nsspot.net.

2.3

Kenniswerk

Voor personen die als kenniswerker naar Nederland kwamen, is een belangrijke vraag of zij er ook als kenniswerker werkzaam bleven. Om hier inzicht in te geven is gekeken naar verleende verblijfsvergunningen als kenniswerker. Voor alle kenniswerkers geldt per definitie dat zij bij aankomst in Nederland als kenniswerker werkten, aangezien dit de reden was voor hun verblijfsvergunning. De geldigheidsduur van deze vergunningen hangt dikwijls samen met de duur van het arbeidscontract. Voor zelfstandigen is de geldigheidsduur maximaal twee jaar en voor start-ups maximaal één jaar^{38, 39}.

Voor ongeveer driekwart van de kenniswerkers was de eerste kenniswerkvergunning de enige verblijfsvergunning in Nederland (zie eerste rij van Tabel 2.4).⁴⁰ Uit cohort 2014 was één vijfde van hen ($N=1.209$) eind 2020 ook in Nederland. Mogelijk dat zij hun verblijfsvergunning hebben laten verlengen of genaturaliseerd zijn⁴¹. Ruim een kwart ($N=2.605$, cohort 2017) tot ruim een derde ($N=2.066$, cohort 2014) van de kenniswerkers met één verblijfsvergunning vertrok binnen één à twee jaar.

Tabel 2.4 Tweede verblijfsvergunningen^a kenniswerkers

N ^{de} verblijfsvergunning		cohort 2014 ($N=7.764$)		cohort 2017 ($N=12.192$)	
1 ^e	2e	N	%	N	%
kenniswerk	geen	5.686	73	9.585	79
kenniswerk	studie ho	11	0	13	0
kenniswerk	zoekjaar	206	3	189	2
kenniswerk	kenniswerk	894	12	2.052	17
kenniswerk	arbeid overig	49	1	43	0
kenniswerk	partner/ gezin	266	3	285	2
kenniswerk	onbepaalde tijd	611	8	n.v.t. ⁴²	n.v.t.
kenniswerk	overig	41	1	25	0

^a zie bijlage A – Tabel A2 welke verblijfsvergunningen bijv. als ‘kenniswerk’, ‘arbeid overig’ en ‘overig’ ingedeeld zijn.

De kenniswerkers die meer dan één verblijfsvergunning in Nederland hadden, hadden dikwijls in ieder geval een tweede vergunning als kenniswerker (zie Tabel 2.4, ook voor andere vergunningen na de eerste kenniswerkvergunning). (Bijna) één op de vijf

38 Er is een aanbeveling gedaan om deze te verlengen naar ook twee jaar. Bron: DGM, 29 november 2022. [Beslissing nota beleidsreactie evaluatie start-up regeling en opvolging aanbevelingen.](#)

39 Vc 2000 B3.3.

40 In cohort 2014 was het gemiddeld aantal verblijfsvergunningen per persoon 1,4, in cohort 2017 1,2.

41 Met o.a. een verblijfsvergunning als kennismigrant, onderzoeker, zelfstandige, en als houder van de Europese blauwe kaart is het mogelijk Nederlander te worden. Bron: IND, 2023. [Nederlander worden: tijdelijke en niet-tijdelijke verblijfsdoelen.](#) Geraadpleegd op 30 januari 2023.

42 In principe komen personen na minimaal vijf jaar verblijf in Nederland in aanmerking voor een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd. Kennisswerkers uit cohort 2017, die hun eerste verblijfsvergunning in Nederland in 2017 kregen, kunnen halverwege 2021 nog geen vijf jaar in Nederland zijn.

kennisswerkers heeft in totaal twee of meer kenniswerkvergunningen gehad (14% in cohort 2014, 18% in cohort 2017). Het zou bijvoorbeeld zo kunnen zijn dat zij meerdere typen kenniswerkvergunningen gehad hebben (zie bijlage A2 voor een overzicht van welke verblijfsvergunningen als kenniswerkvergunning gedefinieerd zijn).

2.4 Werk algemeen

Voor een algemener perspectief op de arbeidssituatie van kennisswerkers is voor meerdere momenten in kaart gebracht of kennisswerkers die toen nog in Nederland waren wel of geen werk hadden (in het algemeen) en indien wel, in welke sectoren.

2.4.1 *Werksituatie eind 2020, na zes à zeven jaar*

Van de totale groep kennisswerkers die in 2014 een vergunning kregen, woonde 35 procent eind 2020 nog in Nederland (zie paragraaf 2.2.1). **De overgrote meerderheid van deze kennisswerkers had na zes à zeven jaar, eind 2020, nog of weer werk: 91 procent van deze kennismigranten was aan het werk**⁴³. **Kennisswerkers werkten in veel verschillende sectoren** (zie bijlage B - Tabel B1). Met 15% van de werkenden was het ontwikkelen, produceren en uitgeven van software de meest voorkomende sector.

2.4.2 *Werksituatie tot ongeveer een jaar*

Gezien het doel van het Nederlandse kennismigratiebeleid (hoogopgeleide immigranten aantrekken voor bepaalde hoogwaardige (kennis)sectoren in de Nederlandse economie en proberen deze mensen te behouden), is het interessant te bekijken hoeveel kennisswerkers die in 2014 hun vergunning kregen aan het einde van dat jaar, dus maximaal één jaar na het verkrijgen van hun vergunning, werkzaam waren en zo ja, in welke sectoren van de arbeidsmarkt.

Van de kennisswerkers die eind 2014 nog in Nederland woonden, is van 94% bekend of zij toen werk hadden. Van deze 94% had ruim 70% werk ($N=4.863$).⁴⁴ **Kennisswerkers werkten ook eind 2014 in veel verschillende sectoren** (zie bijlage B - Tabel B2). **Een relatief groot deel werkte in de software-industrie (16%) of in het universitair hoger onderwijs (12%)**. Eind 2020 was de software-industrie ook de meest voorkomende sector waar kennisswerkers werkzaam waren (zie paragraaf 2.4.1). Het universitair onderwijs kwam eind 2014 (12%) substantieel meer voor dan eind 2020 (7%).

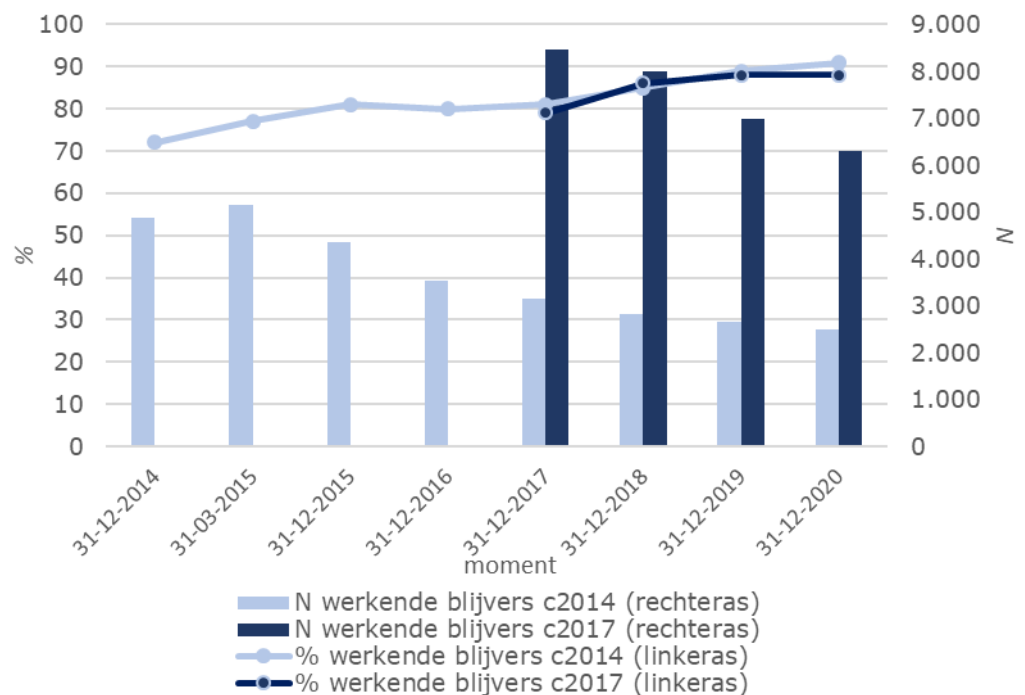
Het zojuist genoemde feit dat ruim 70% van de kennisswerkers uit 2014 die eind 2014 nog in Nederland woonden en waarvan informatie over de arbeidssituatie beschikbaar was, binnen een jaar na het verkrijgen van hun vergunning niet (meer) werkte, lijkt opmerkelijk aangezien kennisswerkers naar Nederland komen op een vergunning om te werken. Daarom is voor deze groep ook op een peilmoment begin 2015 (31 maart) onderzocht hoeveel van hen aan het werk waren en in welke sectoren zij voornamelijk werkten.

⁴³ Het is niet uit te sluiten dat een deel van de niet-werkenden op dat moment relatief recent uit Nederland gemigreerd was zonder zich uit te schrijven bij de gemeente, waardoor hun vertrek nog niet administratief is vastgelegd (zie ook paragraaf 2.2.1). Ook stond van een klein deel van de vertrekkers uiterlijk eind 2020 geregistreerd dat zij in Nederland werkend zouden zijn ($N=63$). Zij zijn niet meegerekend in de 91%.

⁴⁴ Het is niet uit te sluiten dat van de niet-werkenden een deel op dat moment relatief recent uit Nederland gemigreerd was zonder zich uit te schrijven bij de gemeente, waardoor hun vertrek nog niet administratief was vastgelegd (zie ook paragraaf 2.2.1).

Uit Figuur 2.6, waarin voor diverse peilmomenten het aantal werkende blijvers onder kenniswerkers van cohort 2014 is weergegeven (zie staven en rechter as), blijkt dat het aantal kenniswerkers dat eind maart 2015 nog in Nederland woonde en werkte, hoger lag dan dat aantal op 31 december 2014. Ook procentueel was een iets hoger aandeel kenniswerkers werkzaam op de genoemde datum (77%) dan eind 2014 (72%; zie lijn en linker as in Figuur 2.6). De sectoren waarin kenniswerkers uit cohort 2014 eind maart 2015 werkzaam waren, verschillen nauwelijks van de sectoren waarin kenniswerkers eind 2014 werkzaam waren. Verder blijkt dat het *aantal* werkende blijvers onder kenniswerkers erna afnam, maar dat het *aandeel* een (licht) stijgende trend laat zien, tot 91 procent eind 2020. Dat duidt erop dat de blijvende kenniswerkers in verhouding meer aan het werk zijn gegaan en dat de groep kenniswerkers die uit Nederland vertrok geen werk had. Voor cohort 2017 is voor de eerste jaren een vergelijkbare trend zichtbaar met hogere aantallen en percentages werkende blijvers dan in de eerste jaren van cohort 2014 (zie Figuur 2.6).

Figuur 2.6 Werkende blijvers^{a,b} op diverse momenten onder kenniswerkers, cohort 2014 & cohort 2017

^a Het aantal blijvers op ieder peilmoment is bepaald o.b.v. gegevens van begin 2021 over of kenniswerkers eind 2020 in Nederland waren en zo niet, wanneer zij (voor het laatst) vertrokken zijn. Omdat een klein deel van de kenniswerkers meerdere, afzonderlijke periodes van verblijf in Nederland gehad heeft, bestaat voor de peilmomenten in 2014 t/m 2019 de kans dat het aantal blijvers licht overschat is.

^b Het aantal blijvers waarvan geen informatie beschikbaar is over of ze wel of niet werkten, varieert van nul tot zeven procent per peilmoment. In de berekening van de percentages werkenden zijn alleen blijvers van wie informatie over de werksituatie beschikbaar was, meegenomen.

2.5 Partners/gezinsleden

Om in Nederland samen te kunnen zijn met een partner of eventueel ander gezinslid is soms een specifieke verblijfsvergunning nodig – in dit geval voor de kenniswerker zelf, bijvoorbeeld als de kenniswerkvergunning verlopen is, dan wel voor diens partner. **Een klein deel van de kenniswerkers (4% van cohort 2014, $N=311$; 3% van cohort 2017, $N=331$) ontving zelf op een later moment een verblijfsvergunning als partner dan wel gezinslid.** Dit kan bij iemand zijn met de Nederlandse nationaliteit, de nationaliteit van een ander EER-land of Zwitserland, of bij iemand met een geldige verblijfsvergunning in Nederland.⁴⁵ **Een aanzienlijk groter deel van de kenniswerkers, bijna de helft (41% in cohort 2014, 42% in cohort 2017), was juist de persoon (referent) bij wie een partner verblijfsrecht kreeg** ($N_{\text{cohort 2014}}=3.210$; $N_{\text{cohort 2017}}=5.165$). Er is hierbij alleen gekeken naar partners met een niet-EER nationaliteit die in het IND-systeem als partners van de kenniswerkers staan, een BSN hebben⁴⁶ en niet zelf onderdeel zijn van het cohort⁴⁷. Voor de partner kan dit in principe de eerste verblijfsvergunning in Nederland zijn of een latere. Bijna alle partnerregistraties vonden plaats bij mannen als hoofdpersoon (87% t.o.v. 13% voor vrouwen in cohort 2014). Vier op de vijf van deze partners ontvingen de betreffende vergunning binnen twaalf maanden nadat de betreffende kenniswerkers uit cohort 2014 zelf hun eerste vergunning ontvangen hadden.

2.6 Kansen om in Nederland te blijven en te werken

Van alle personen die in 2014 een verblijfsvergunning als kenniswerker ontvingen, verbleef 35% op 31 december 2020 in Nederland (zie paragraaf 2.2.1) en zij waren bijna allemaal (91%) werkzaam (zie paragraaf 2.4.1). We hebben voor een aantal kenmerken in kaart gebracht hoe deze verdeeld zijn over deze blijvers en vertrekkers (uiterlijk) eind 2020 (zie Tabel 2.7). Daarnaast hebben we onderzocht of deze significant samenhangen met de kans dat een kenniswerker eind 2020 (nog) in Nederland was (zie Bijlage C, met name Tabel C1, voor de details van de bijbehorende analyse en statistische resultaten). De betreffende kenmerken zijn gekozen o.b.v. beschikbare, mogelijk relevante kenmerken. Eerdere onderzoeken hebben ook andere relevante kenmerken in kaart gebracht.⁴⁸ Vanwege het hoge percentage werkenden onder de gebleven kennismigranten, is niet in kaart gebracht welke factoren mogelijk een rol spelen in of iemand wel of geen werk heeft eind 2020.

Alle in Tabel 2.5 genoemde kenmerken verklaren gezamenlijk slechts 17% van de variantie⁴⁹ in eind 2020 wel of geen blijver zijn. Een relatief groot deel van de variantie hing dus samen met andere factoren dan de hier in kaart gebrachte.

45 IND, 2022. [Verblijfsvergunning voor partner aanvragen](#). Geraadpleegd op 25 oktober 2022.

46 In alle onderzoeksgroepen van zowel cohort 2014 als cohort 2017 gezamenlijk hebben bijna alle niet-EER partners een BSN (ong. 97%). Zie Bijlage A3 voor de verdere definitie van partner.

47 40 personen zijn zowel onderdeel van cohort 2014 als partner. Zie Bijlage A3 voor de verdere definitie van partner.

48 Andere zaken die hier volgens eerder onderzoek bij studiemigranten en zoekjaarders mee samenhangen, zoals (percepties van) de arbeidsmarkt in Nederland en het geboorteland, en de beheersing van de Nederlandse taal, zouden ook bij kenniswerkers een rol kunnen spelen. Bronnen eerder onderzoek:

Kulu-Glasgow, I., Schans, D., Smit, M., Vleugel, M.J., Uitterhoeve, J., Boersema, E. (medew.) & Chotkowski, M. (medew.), 2014. Gezocht: buitenlands toptalent: Evaluatie van de Regeling Hoogopgeleiden. Den Haag: WODC. Cahier 2014-04, p. 73.

Nuffic, 2021. How is COVID-19 affecting the plans of international graduates in the Netherlands in 2021?

49 Variantie is een statistische term die de mate van spreiding/variantie aanduidt.

Kenniswerkers met de volgende kenmerken hadden een relatief hoge kans om eind 2020 een blijver te zijn – het eerste kenmerk verhoogde de kans het meest, het laatste het minst:

- ❖ **als de kenniswerker zich als partner/gezinslid bij iemand anders in Nederland gevoegd heeft en om die reden een verblijfsvergunning gehad heeft;**
- ❖ **als de kenniswerker een niet-EER partner bij zich heeft laten voegen waarvoor juist de partner een verblijfsvergunning ontving** – of het besluit om te blijven gemaakt is toen de partner al in Nederland was of voordat de partner kwam (en juist gekomen is omdat er een relatief sterke intentie tot in Nederland blijven was) is op basis van deze data niet te zeggen.
- ❖ **als de kenniswerker bij aankomst in Nederland 25 jaar of jonger was;** en
- ❖ **als de kenniswerker vanuit een ander EU-land naar Nederland gemigreerd is.**

Het *geslacht* van kenniswerkers hing niet significant samen met de kans om eind 2020 een blijver te zijn.

Tabel 2.5 Percentages^a blijvers en vertrekkers eind 2020 voor diverse kenmerken, cohort 2014 ($N_{\text{totaal per kenmerk}} = 7.737 \text{ à } 7.754$).

kenmerk		N	vertrekkers	blijvers
geslacht	mannen	5.634	64%	36%
	vrouwen	2.120	66%	34%
leeftijd _{eind 2013}	≤ 25 jaar	1.474	58%	42%
	26-30 jaar	2.621	61%	39%
	31-35 jaar	1.768	66%	34%
	36-40 jaar	865	70%	30%
	41-45 jaar	462	74%	26%
	≥ 46 jaar	564	80%	20%
land van vorig verblijf	EU-land	663	51%	49%
	niet-EU-land	7.074	66%	34%
verblijf bij partner/ gezin in Nederland met betreffende vergunning	wel	311	17%	83%
	geen	7.443	67%	33%
niet-EER partner met vergunning voor verblijf bij kenniswerker	wel	3.210	52%	48%
	geen	4.544	73%	27%

^a Hoe donkerder blauw de cel is, hoe hoger het weergegeven percentage.

3 Nieuwe en interne zoekjaarders

3.1 Verschillende typen zoekjaarders

De verblijfsregeling om een jaar in Nederland te kunnen verblijven om er werk als kenniswerker te vinden heeft twee doelgroepen: zowel personen die in Nederland afstudeerden, promoveerden of wetenschappelijk onderzoek uitvoerden als personen die aan een aangewezen buitenlandse onderwijsinstelling⁵⁰ een masteropleiding, promotietraject of postdoctorale opleiding afronden.⁵¹

Een minderheid van alle 3.052 zoekjaarders⁵² (7%; N=203)⁵³ kwam voor het eerst naar Nederland om tijdens een zoekperiode werk (als kenniswerker) te vinden. Voor hen was de zoekjaarvergunning de eerste verblijfsvergunning in Nederland. In dit rapport worden zij ook wel '**nieuwe zoekjaarders**' genoemd.

De meerderheid (93%, N=2.849) van de zoekjaarders had al eerder een verblijfsvergunning ontvangen. In dit rapport worden zij ook wel '**interne zoekjaarders**' genoemd. **Het overgrote deel van alle zoekjaarders (84%) kwam eerder voor het eerst naar Nederland als studiemigrant.** Zij hadden een eerste verblijfsvergunning in Nederland voor het volgen van een studie in het hoger onderwijs (zie Tabel 3.1). Voor het merendeel van de interne zoekjaarders betrof het zoekjaar de vergunning die direct volgde op die voor het volgen van een opleiding in het hoger onderwijs (79%; N=2.249). Personen die naar Nederland komen voor een deel van hun opleiding elders (uitwisselingsstudenten) en personen die voor een volledige opleiding naar Nederland komen (diplomastudenten), krijgen dezelfde verblijfsvergunning. Hoeveel zoekjaarders eerder als uitwisselingsstudent of diplomastudent kwamen, is onbekend.

Tabel 3.1 Eerste verblijfsvergunningen van zoekjaarders (N=3.052)

	1 ^e vergunning	latere vergunning	N	%
nieuwe zoekjaarders	zoekjaar	(diversen)	203	7
interne zoekjaarders	studie ho	(...) zoekjaar	2.565	84
	kenniswerk	(...) zoekjaar	219	7
	arbeid overig	(...) zoekjaar	13	0
	partner/gezin	(...) zoekjaar	27	1
	overig	(...) zoekjaar	25	1

50 Dit betreffen onderwijsinstellingen die 'in de top 200 staan van ten minste twee algemene ranglijsten of beschikbare ranglijsten per faculteit of vakgebied'. Bron: IND, 2022. [Verblijfsvergunning zoekjaar hoogopgeleiden](#). Geraadpleegd op 26 september 2022.

51 IND, 2022. [Verblijfsvergunning zoekjaar hoogopgeleiden](#). Geraadpleegd op 26 september 2022.

52 In totaal ontvingen 3.077 niet-EER personen een verblijfsvergunning op grond van het zoekjaar in Nederland met een ingangsdatum in 2017. Van 3.052 (99%) van hen kon informatie uit CBS-bestanden gekoppeld worden (zie Bijlage A2) en alleen zij vormen de onderzoeksgroep zoekjaarders van cohort 2017. Per variabele is er meestal net een ander totaal aantal personen van wie gegevens beschikbaar zijn. Wanneer er bij een variabele gegevens misten van 0,5% of minder van de populatie, is dit niet expliciet benoemd in het rapport.

53 N wordt in de statistiek gebruikt om een aantal, bijvoorbeeld de grootte van een groep, aan te duiden.

Een klein deel van de interne zoekjaarders (8%) had als eerste verblijfsvergunning in Nederland een verblijfsvergunning als kenniswerker. Bijna twee derde van hen had een eerste kenniswerkvergunning specifiek als onderzoeker ($N=139$).⁵⁴

In dit hoofdstuk presenteren we de resultaten voor zoekjaarders zoveel mogelijk afzonderlijk voor nieuwe en interne zoekjaarders.

3.2 Achtergrondgegevens

Onder alle zoekjaarders waren 98 verschillende nationaliteiten. De drie meest voorkomende nationaliteiten onder nieuwe zoekjaarders waren, net als onder nieuwe kenniswerkers, de Indiase, Amerikaanse en Chinese (zie Tabel 3.2). Onder interne zoekjaarders, die veelal oorspronkelijk voor studie naar Nederland kwamen (zie paragraaf 3.1), zijn de meest voorkomende nationaliteiten 1) de Chinese en 2) de Indiase (zie Tabel 3.2). Beide nationaliteiten samen vormden ongeveer veertig procent van de totale populatie interne zoekjaarders.

Tabel 3.2 Meest voorkomende en overige nationaliteiten zoekjaarders

nieuwe zoekjaarders ($N=203$)			interne zoekjaarders ($N=2.844$)		
nationaliteit	<i>N</i>	%	nationaliteit	<i>N</i>	%
<i>overig</i>	100	49	<i>overig</i>	886	31
1. Indiase	32	16	1. Chinese	763	27
2. Amerikaanse	27	13	2. Indiase	386	14
3. Chinese	23	11	3. Indonesische	144	5
4. Taiwanese	11	5	4. Russische	143	5
5. Turkse	10	5	5. Amerikaanse	118	4
			6. Turkse	101	4
			7. Mexicaanse	95	3
			8. Vietnamese	72	3
			9. Iraanse	70	2
			10. Zuid-Koreaanse	66	2

Het land van waaruit de zoekjaarders bij hun eerste migratie naar Nederland kwamen ('land van vorig verblijf', zie ook Bijlage A3), betrof voor bijna alle interne zoekjaarders (96%) een niet-EU-lidstaat. **Nieuwe zoekjaarders kwamen relatief vaak uit een ander EU-land, met name het VK ($N=16$), naar Nederland (22%).** De meest voorkomende niet-EU-landen van vorig verblijf waren de landen die bij de meest voorkomende nationaliteiten horen. Interne zoekjaarders die wel uit een EU-lidstaat kwamen, kwamen het vaakst uit 1) Duitsland ($N=23$) en 2) het Verenigd Koninkrijk⁵⁵ ($N=17$). In totaal kwamen er twintig andere EU-lidstaten voor. Binnen beide groepen zoekjaarders waren ongeveer evenveel vrouwen als mannen (vrouw:man 48:52 onder nieuwe zoekjaarders, 53:47 onder interne zoekjaarders). Het aandeel vrouwen onder zoekjaarders lag duidelijk boven het aandeel vrouwen onder kenniswerkers (30%). Zoekjaarders waren gemiddeld jonger dan kenniswerkers. Ook waren nieuwe zoekjaarders gemiddeld iets ouder dan interne zoekjaarders: 28 t.o.v. 26 jaar eind 2016. Ruim driekwart van de nieuwe zoekjaarders en 85 procent van de interne zoekjaarders was toen 30 jaar of jonger.

⁵⁴ Onder de kenniswerkers uit cohort 2014 en cohort 2017 (hs. 2) maakte resp. 3% en 2% na de eerste kenniswerkvergunning gebruik van de zoekjaarregeling. Ruim driekwart van hen waren kenniswerkers die als wetenschappelijk onderzoeker waren gekomen.

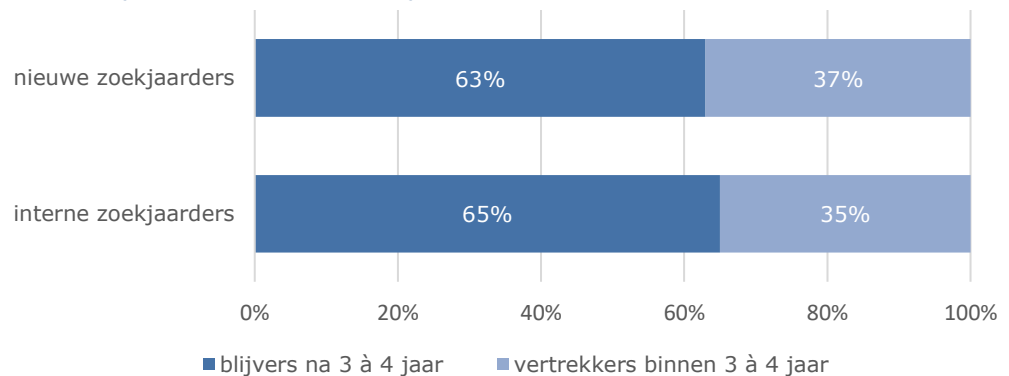
⁵⁵ Het Verenigd Koninkrijk is als EU-lidstaat gerekend omdat het in 2017 nog een EU-lidstaat was.

3.3 Eventueel vertrek uit Nederland

3.3.1 *Vertrek uit Nederland?*

Een meerderheid (ruim zes op de tien) van beide groepen zoekjaarders uit cohort 2017 verbleef op 31 december 2020 (nog) in Nederland (zie ook Figuur 3.1).⁵⁶ **Dit was drie à vier jaar nadat zij een zoekjaarvergunning in Nederland gekregen hadden.** De nieuwe zoekjaarders waren toen voor eenzelfde periode in Nederland, de interne zoekjaarders waren reeds langer in Nederland. Een ruime meerderheid (84%) van de gebleven interne zoekjaarders migreerde eenmaal naar Nederland en bleef; een relatief klein deel (16%) migreerde na de eerste migratie naar Nederland eenmaal of vaker uit Nederland en kwam daarna weer terug. Ondanks dat ze tussendoor uit Nederland geweest zijn, zijn ze in dit onderzoek als 'blijvers'⁵⁷ gedefinieerd.

Figuur 3.1 Aantal blijvers en vertrekkers uit cohort 2017 op 31 december 2020 ($N_{\text{nieuwe zoekjaarders}} = 201$; $N_{\text{interne zoekjaarders}} = 2.848$).

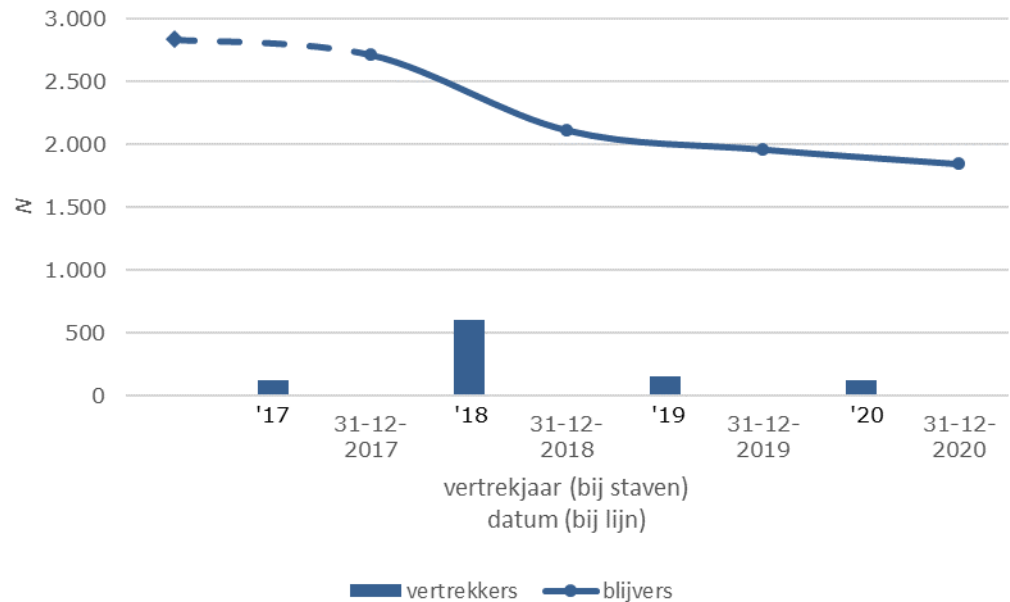
Van de zoekjaarders (nieuwe en interne gezamenlijk) die eind 2020 niet meer in Nederland waren, 'vertrekkers uiterlijk eind 2020', vertrok een ruime meerderheid (86%) eenmaal uit Nederland en keerde in ieder geval binnen de onderzochte periode niet weer terug. Een relatief klein deel (14%) van de vertrekkers uiterlijk eind 2020 immigreerde na het eerste vertrek eenmaal of vaker terug naar Nederland en vertrok uiteindelijk weer.⁵⁸ De resultaten wat betreft het vertrekjaar betreffen het begin 2021 laatst bekende vertrek uiterlijk eind 2020 uit Nederland. Van de interne zoekjaarders gaf 85% hun emigratie door aan de gemeente. Het andere deel is op basis van andere gegevens uitgeschreven door de betreffende gemeente omdat deze zoekjaarders vermoedelijk vertrokken waren zonder zich uit te schrijven. Voor dit deel is het geregistreerde vertrekmoment hoogstwaarschijnlijk later dan het daadwerkelijke vertrekmoment.

⁵⁶ De resultaten met een alternatieve meting op basis van migratiegegevens (zie bijlage A3) zijn vergelijkbaar. Dit is een aanzienlijk groter deel dan onder kennisswerkers uit cohort 2014. Onder kennisswerkers uit cohort 2014 betreft het een totale verblijfsduur van zes à zeven jaar, onder nieuwe zoekjaarders uit cohort 2017 één van drie à vier jaar. Het percentage blijvers onder kennisswerkers uit cohort 2014 na ongeveer drie à vier jaar, dus eind 2017, is 53%. Het percentage blijvers eind 2020 onder kennisswerkers uit cohort 2017 betreft 59%. Zie ook paragraaf 2.2.1

⁵⁷ Deze term, evenals 'vertrekkers', is ook gebruikt in het volgende onderzoek van het WODC: Kulu-Glasgow, I., Schans, D., Smit, M., Vleugel, M.J., Uitterhoeve, J., Boersema, E. (medew.) & Chotkowski, M. (medew.), 2014. Gezocht: buitenlands toptalent: Evaluatie van de Regeling Hoogopgeleiden. Den Haag: WODC. Cahier 2014-04.

⁵⁸ De percentages zijn gebaseerd op de alternatieve meting voor het vertrekmoment (zie ook voetnoot 57) en de concrete aantallen vertrekkers kunnen daarom licht afwijken van die zoals eerder in deze paragraaf vermeld.

Figuur 3.2 Lijndiagram van de aantallen gebleven interne⁵⁹ zoekjaarders uit cohort 2017 in Nederland op 31 december van diverse jaren^a met staafdiagram van het aantal vertrokken interne zoekjaarders per jaar ($N=2.831^{b,60}$)

^a Het aantal blijvers op ieder peilmoment is bepaald o.b.v. gegevens van begin 2021 over of zoekjaarders eind 2020 in Nederland waren en zo niet, wanneer zij (voor het laatst) vertrokken zijn. Omdat een klein deel van de kenniswerkers meerdere, afzonderlijke periodes van verblijf in Nederland gehad heeft, bestaat voor de peilmomenten in 2014 t/m 2019 de kans dat het aantal blijvers licht overschat is.

^b Als eerste waarde van de lijn (◇) is het aantal zoekjaarders genomen dat in 2017 een zoekjaarvergunning in Nederland ontving na minimaal één eerdere verblijfsvergunning.

Als interne zoekjaarders vertrokken, gebeurde dit relatief vaak binnen twee jaar nadat de zoekjaarvergunning inging (zie Figuur 3.2). In beide groepen zoekjaarders vertrok een kwart van de zoekjaarders in 2017 (het jaar dat de zoekjaarvergunning inging) of 2018 (het jaar nadat de zoekjaarvergunning inging). Dit kwart betrof ongeveer 70% van de personen die eind 2020 niet meer in Nederland waren (69% van de vertrokken nieuwe zoekjaarders, 73% van de vertrokken interne zoekjaarders). In de overige jaren vertrokken ruim honderd interne zoekjaarders per jaar (zie Figuur 3.2) en minder dan vijftien nieuwe zoekjaarders.

Ongeveer 30% van de nieuwe en latere zoekjaarders had geen verblijfsvergunning na de eerste zoekjaarvergunning (zie paragraaf 3.4). Het aandeel zoekjaarders dat in 2017 of 2018 vertrok is dus iets lager dan het aandeel zoekjaarders dat geen verblijfsvergunning na de zoekjaarvergunning had. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat een deel van de zoekjaarders zonder vergunning na de zoekjaarvergunning zich niet zelf bij de gemeente uitschreef waardoor hun geregistreerde vertrekmoment later is dan hun daadwerkelijke vertrekmoment. Zij zouden dan bijvoorbeeld eind 2018 vertrokken kunnen zijn, terwijl dit begin 2019 geregistreerd is.

⁵⁹ Van de nieuwe zoekjaarders zijn de aantallen vertrekkers per jaar over het algemeen te laag om een goede visuele weergave te kunnen maken zoals gedaan voor interne zoekjaarders.

⁶⁰ Er zijn 17 zoekjaarders die voor 2017 vertrokken zijn. Deze zijn niet weergegeven in deze grafiek.

3.3.2 *Verblijfsintenties: vergunningen voor onbepaalde tijd en naturalisaties*

Om een indicatie te hebben van de verblijfsintenties op de langere termijn, is gekeken naar hoeveel zoekjaarders die al eerder een verblijfsvergunning in Nederland hadden uiteindelijk een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd ontvingen en genaturaliseerd zijn. Eén van de voorwaarden om hiervoor in aanmerking te komen, is namelijk dat ze geslaagd zijn voor het inburgeringsexamen in Nederland.⁶¹ Voor naturalisatie geldt tevens dat iemand meestal afstand moet doen van de huidige nationaliteit. Ook zijn de kosten voor naturalisatie hoger dan voor het verlengen van een verblijfsvergunning. Nieuwe zoekjaarders, voor wie de zoekjaarvergunning in 2017 de eerste verblijfsvergunning was, zijn medio 2021 in principe nog niet lang genoeg in Nederland om voor een verblijfsvergunning voor onbepaalde tijd of naturalisatie in aanmerking te komen, aangezien één van de voorwaarden om ervoor in aanmerking te komen is dat personen in principe minimaal vijf jaar in Nederland verblijfsrecht hebben en er hun hoofdverblijf gehad hebben. Een deel van de interne zoekjaarders kan wel aan de voorwaarde van minimaal vijf jaar voldoen, omdat zij voorafgaand aan het zoekjaar ook al verblijf in Nederland hadden.

In totaal ontving een minderheid (N=359, 13%) van de interne zoekjaarders (minimaal) één vergunning voor onbepaalde tijd. Medio 2021 was een kleiner deel (N=170; 6%) van de interne zoekjaarders tot Nederlander genaturaliseerd. Zij waren eind 2020 bijna allemaal (nog) in Nederland (96%).

3.3.3 *Land van bestemming vertrekkers*⁶²

Van ongeveer negen op de tien vertrokken zoekjaarders uit cohort 2017 is bekend naar welk land zij vertrokken. Het land van bestemming is geregistreerd wanneer de verwachte verblijfsduur buiten Nederland minimaal acht maanden bedraagt en personen hun vertrek aan de betreffende gemeente hebben doorgegeven. Er was een grote verscheidenheid aan bestemmingslanden: in totaal 27 onder nieuwe zoekjaarders en 83 onder interne zoekjaarders. China en India waren de twee meest voorkomende landen van bestemming onder vertrokken interne zoekjaarders (zie Tabel 3.3). Dit zijn de twee landen die bij de twee meest voorkomende nationaliteiten in deze groep horen (zie Tabel 3.2). Naar ieder land van bestemming onder nieuwe zoekjaarders vertrokken niet meer dan tien personen per land. Vanwege deze lage aantallen zijn deze landen niet verder weergegeven. **Ongeveer zes op de tien vertrekkers vertrok naar het land vanwaar ze gekomen waren en ongeveer drie op de tien vertrokken naar een ander land** (zie Figuur 3.3). Onder interne zoekjaarders die naar een ander land vertrokken dan vanwaar ze gekomen waren, waren de drie meest voorkomende landen van bestemming Duitsland (N=47), België (N=30) en het Verenigd Koninkrijk (N=20). **Iets minder dan een vijfde van de vertrokken interne zoekjaarders en tweemaal zoveel vertrokken nieuwe zoekjaarders emigreerde naar een andere EU-lidstaat** (zie Figuur 3.4). Samen met Duitsland (N=49) en het Verenigd Koninkrijk (N=22), de twee meest voorkomende EU-landen vanwaar personen arriveerden (zie paragraaf 3.2), staat ook België (N=30) in de top drie meest voorkomende EU-landen van bestemming onder interne zoekjaarders.

61 IND, 2022. [Verblijfsvergunning onbepaalde tijd aanvragen](#). Geraadpleegd op 12 oktober 2022.

IND, 2022. [Aanvragen verblijfsvergunning EU-langdurig ingezetene](#). Geraadpleegd op 12 oktober 2022.

IND, 2022. [Nederlander worden door naturalisatie](#). Geraadpleegd op 12 oktober 2022.

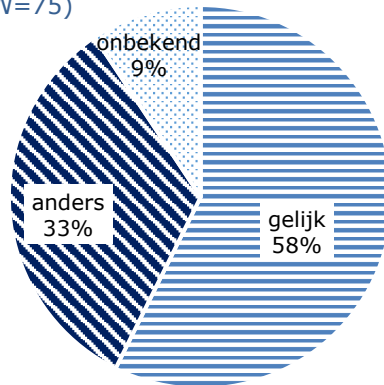
62 De aantallen in deze paragraaf zijn gebaseerd op de data over migratiebewegingen en wijken daarom licht af van het in paragraaf 3.3.1 gerapporteerde aantal. Zie ook voetnoot 57.

Tabel 3.3 Meest voorkomende en overige landen van bestemming vertrokken interne zoekjaarders (N=996).

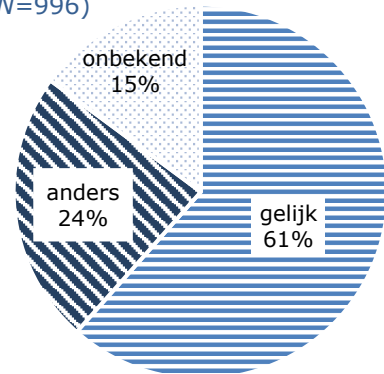
land van bestemming	% vertrekkers	land van bestemming	% vertrekkers
1. China	21%	6. België	3%
<i>onbekend</i>	15%	7. Rusland	2%
2. India	8%	8. Verenigd Koninkrijk	2%
3. Duitsland	5%	9. Vietnam	2%
4. Amerika	5%	10. Zuid-Korea	2%
5. Indonesië	5%	<i>overig</i>	31%

Figuur 3.3 Land van bestemming wel/niet gelijk aan land van vorig verblijf.⁶³

a. nieuwe zoekjaarders, cohort 2017 (N=75)

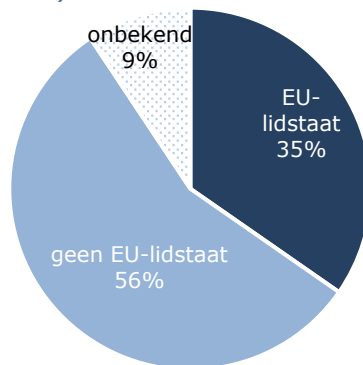

b. interne zoekjaarders, cohort 2017 (N=996)

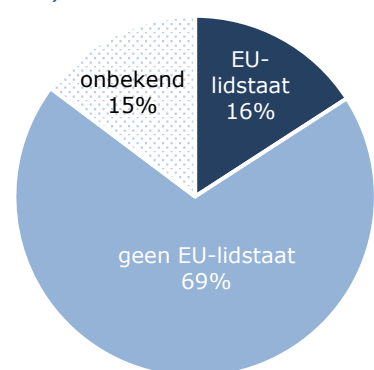

Figuur 3.4 Land van bestemming wel/geen EU-lidstaat⁶⁴.

a. nieuwe zoekjaarders, cohort 2017 (N=75)

b. interne zoekjaarders, cohort 2017 (N=996)

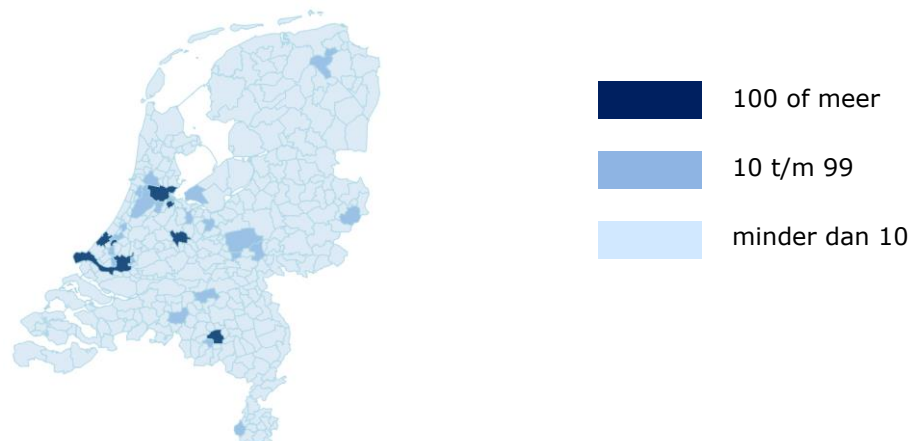
63 'Onbekend' als land van bestemming bestaat zowel uit personen van wie het land van bestemming onbekend is als uit personen met een bekend land van bestemming van wie het land van vorig verblijf onbekend is.

64 Inclusief het Verenigd Koninkrijk (1% van alle landen van bestemming) als EU-lidstaat.

3.3.4 *Woongemeenten van blijvers eind 2020*

De nieuwe zoekjaarders die eind 2020 in Nederland waren, woonden verspreid over ruim een tiende van alle 355 gemeenten in Nederland⁶⁵ (38 gemeenten) en de gebleven interne zoekjaarders verspreid over ongeveer viermaal zoveel gemeenten (142). Van beide typen zoekjaarders gezamenlijk kwam 61% in 2019 of 2020 op het betreffende adres te wonen. In het algemeen zijn gebleven interne zoekjaarders woonachtig in gemeenten met een grote stad en soms in een omliggende gemeente in met name het westen en/of midden van Nederland (zie Figuur 3.5).⁶⁶ **De meeste blijvers eind 2020 van beide typen zoekjaarders (22% en 27%) woonden in de gemeente Amsterdam** (zie Tabel 3.4). Gemeente Rotterdam volgt op enige afstand met ongeveer de helft van dit aandeel.

Figuur 3.5 Aantal gebleven interne zoekjaarders cohort 2017, per gemeente eind 2020 (N=1.840)⁶⁷

Tabel 3.4 Tien meest voorkomende woongemeenten onder gebleven zoekjaarders eind 2020 in Nederland.

nieuwe zoekjaarders (N=124)		interne zoekjaarders (N=1.840)	
gemeente	%	gemeente	%
1. Amsterdam	27	1. Amsterdam	22
2. Rotterdam	14	2. Rotterdam	13
3. Den Haag	13	3. Eindhoven	10
<i>iedere overige gemeente</i>	<i>N<10</i>	4. Den Haag	8
		5. Utrecht	7
		6. Delft	4
		7. Groningen	2
		8. Leiden	2
		9. Amstelveen	2
		10. Maastricht	2

⁶⁵ CBS, 2022, *Gemeentelijke indeling op 1 januari 2020*. Geraadpleegd op 11 oktober 2022.

⁶⁶ Van de nieuwe zoekjaarders zijn de aantallen blijvers per gemeente over het algemeen te laag om een goede visuele weergave te kunnen maken zoals gedaan voor interne zoekjaarders.

⁶⁷ De kaart is gemaakt m.b.v. de tool op kmlviewer/kmlviewer.nsspot.net.

3.4

Kenniswerk

Het doel van de zoekjaarregeling is dat migranten binnen een jaar gaan bijdragen aan de Nederlandse kenniseconomie (zie hoofdstuk 1). Om inzicht te geven in of zoekjaarders als kenniserkers aan de slag gingen, is gekeken naar hoeveel zoekjaarders een verblijfsvergunning als kenniserker ontvingen.

Ruim de helft van de zoekjaarders had direct na de (eerste⁶⁸) zoekjaarvergunning een kenniswerkvergunning (54% van de nieuwe zoekjaarders, 52% van de interne zoekjaarders; zie Tabel 3.5). In ieder geval drie op de tien verrichtten na de zoekperiode geen (kennis)werk, want zij hadden na de zoekjaarvergunning geen andere verblijfsvergunning in Nederland.⁶⁹ Het is aannemelijk dat zij uit Nederland vertrokken.

Tabel 3.5 Verblijfsvergunningen direct volgend op eerste zoekjaarvergunning
a. nieuwe zoekjaarders (N=203)^{a,b}

1 ^e	2 ^e	N	%
zoekjaar	geen	60	30
zoekjaar	kenniswerk	110	54
zoekjaar	partner/ gezin	30	15

^a opvolgende vergunningen niet weergegeven i.v.m. lage aantallen en onthullingsrisico's: studie ho, zoekjaar, arbeid overig, onbepaalde tijd en overig

^b zie bijlage A – Tabel A2 welke verblijfsvergunningen bijv. als 'kenniswerk', 'arbeid overig' en 'overig' ingedeeld zijn.

b. interne zoekjaarders (N=2.849)^{a,b}

	latere	opvolgende	N	%
(...)	zoekjaar	geen	819	29
(...)	zoekjaar	studie ho	192	7
(...)	zoekjaar	kenniswerk	1.473	52
(...)	zoekjaar	partner/ gezin	332	12

^a opvolgende vergunningen niet weergegeven i.v.m. lage aantallen en onthullingsrisico's: zoekjaar, arbeid overig, onbepaalde tijd en overig

^b zie bijlage A – Tabel A2 welke verblijfsvergunningen bijv. als 'kenniswerk', 'arbeid overig' en 'overig' ingedeeld zijn.

Het resterende deel van de zoekjaarders had direct na de zoekjaarvergunning dikwijls een verblijfsvergunning om bij een partner/familie⁷⁰ te verblijven of (nogmaals) een

⁶⁸ Vijf procent van de interne zoekjaarders (N=154) had meerdere zoekjaarvergunningen. Welke zoekjaarvergunning van hen in het cohortjaar 2017 is verleend is onbekend. Het percentage is bepaald op basis van het aantal kenniswerkvergunningen na de eerste zoekjaarvergunning. De absolute verschillen met een berekening op basis van het aantal na de laatste zoekjaarvergunning zijn minimaal (N=+/-15).

⁶⁹ Nieuwe zoekjaarders hadden gemiddeld 1,8 verblijfsvergunningen per persoon. Interne zoekjaarders, die per definitie minimaal twee verblijfsvergunningen in Nederland hadden, hadden gemiddeld 3,2 verblijfsvergunningen per persoon.

⁷⁰ Dit kan een partner/familiedid zijn met de Nederlandse nationaliteit, met een andere EER-nationaliteit of met een niet-EER nationaliteit en verblijfsrecht in Nederland.

opleiding in het hoger onderwijs in Nederland te volgen⁷¹. Een deel van hen kreeg later alsnog een vergunning als kenniswerker.⁷² Van de interne zoekjaarders had 60% op enig moment na de (eerste) zoekjaarvergunning een kenniswerkvergunning ($N=1.702$). Bijna alle nieuwe zoekjaarders met op enig moment een kenniswerkvergunning, hadden deze kenniswerkvergunning direct na de zoekjaarvergunning (voor minder dan tien personen volgde een (eerste) kenniswerkvergunning later). Of personen met een verblijfsvergunning als partner/gezinslid in de kenniseconomie werkzaam waren, is onbekend.

3.5 Werk algemeen

Voor een algemeen perspectief op de arbeidssituatie van zoekjaarders is allereerst gekeken of zoekjaarders een baan vonden, al dan niet als kenniswerker. Na het ingangsmoment van een verblijfsvergunning zoekjaar hoogopgeleiden heeft een zoekjaarder één jaar de tijd om een baan te vinden of een eigen bedrijf te starten in Nederland. Voor deze groep is het daarom extra interessant om te kijken of ze (kennis)werk hebben gevonden. Ook is in kaart gebracht of zoekjaarders eind 2020 wel of geen werk hadden (als ze toen in Nederland waren), en indien wel, in welke sectoren.

3.5.1 *Werk na zoekjaarvergunning*

85% van de ruim 3.000 zoekjaarders (interne en nieuwe gezamenlijk) die in 2017 een zoekjaarvergunning kregen, had op enig moment tijdens of na de zoekperiode een baan in Nederland.⁷³ Het gevonden werk kan alle soorten werk betreffen – niet alleen kenniswerk maar bijvoorbeeld ook eventueel laaggeschoold (tijdelijk) werk (tijdens het zoekjaar zelf).

3.5.2 *Werk eind 2020, na drie à vier jaar*

Van beide groepen zoekjaarders die in 2017 een vergunning kregen (3.052 personen), woonde bijna twee derde eind 2020 nog in Nederland (zie paragraaf 3.3.1). **Een overgrote meerderheid van hen had op 31 december 2020 werk (90% van de nieuwe en 87% van de interne zoekjaarders)**⁷⁴. **Oorspronkelijke zoekjaarders werkten in veel verschillende sectoren.** Het universitair onderwijs en het ontwikkelen en produceren van software kwamen het meest voor (beide ongeveer vijf procent).

71 Wanneer we voor interne zoekjaarders die minimaal twee zoekjaarvergunningen hadden, kijken naar de vergunning die direct op hun eerste in plaats van laatste zoekjaarvergunning volgde, zien we dat zij direct na de eerste zoekjaarvergunning relatief vaak een vergunning hadden om een studie in het hoger onderwijs te volgen (voor 101 personen meer dan wanneer we kijken naar hun laatste zoekjaarvergunning).

72 Onder kenniswerkers uit cohort 2014 (hs. 2) die op enig moment gebruik maakten van de zoekjaarregeling, had 50% kenniswerk na het zoekjaar. Onder kenniswerkers uit cohort 2017 (hs. 2) was dit 27%. Waarschijnlijk zat een deel van dit cohort op het meetmoment halverwege 2021 nog in de zoekperiode.

73 Een klein deel hiervan (iets meer dan 400) had ook voor de zoekjaarvergunning werk in Nederland. Dit beïnvloedt het percentage nauwelijks (zonder hen vond 84% van de zoekjaarders werk).

74 Het is niet uit te sluiten dat een deel van de niet-werkenden op dat moment relatief recent uit Nederland gemigreerd was zonder zich uit te schrijven bij de gemeente, waardoor hun vertrek nog niet administratief is vastgelegd (zie ook paragraaf 3.3.1). Ook stond van een klein deel van de uiterlijk eind 2020 vertrokken, interne zoekjaarders geregistreerd dat zij in Nederland werkend zouden zijn ($N=29$; 1,8% van alle werkenden). Onder nieuwe zoekjaarders was dit bij minder dan tien personen het geval. Deze personen zijn niet meegerekend in de 90 en 87 procent.

3.6 Partners/gezinsleden

Om in Nederland samen te kunnen zijn met een partner of eventueel ander gezinslid is soms een specifieke verblijfsvergunning nodig – voor de zoekjaarder zelf dan wel voor diens partner. **Ongeveer één op de vijf zoekjaarders** (21% onder nieuwe zoekjaarders, $N=43$; 17% onder interne zoekjaarders, $N=479$) **ontving zelf (minimaal) één verblijfsvergunning als partner dan wel gezinslid**. Het aandeel is aanzienlijk hoger dan onder kenniswerkers van wie minder dan vijf procent op enig moment met een dergelijk doel in Nederland verbleef. Nieuwe zoekjaarders hadden deze vergunning, logischerwijs, altijd na de zoekjaarvergunning. Interne zoekjaarders die een verblijfsvergunning als partner dan wel gezinslid hadden, hadden deze vergunning bijna allemaal (ergens) na hun eerste zoekjaarvergunning (93%). Het kan verblijf bij met de Nederlandse nationaliteit, de nationaliteit van een ander EER-land of Zwitserland, of bij iemand met een geldige verblijfsvergunning in Nederland.⁷⁵ **Een kleiner deel van de zoekjaarders, ongeveer één op de tien, was juist de persoon (referent) bij wie een partner verblijfsrecht kreeg** (11% onder nieuwe zoekjaarders, $N=23$; 10% onder interne zoekjaarders, $N=278$). Onder kenniswerkers was dit juist viermaal zo hoog. Er is hierbij alleen gekeken naar partners met een niet-EER nationaliteit die in het IND-systeem als partners van de zoekjaarders staan, een BSN hebben⁷⁶ en niet zelf onderdeel zijn van het cohort⁷⁷. Voor de partner kan dit in principe zowel de eerste verblijfsvergunning in Nederland zijn als een latere. Van de interne zoekjaarders waren mannen driemaal vaker dan vrouwen referent voor hun partner. Een kwart van de partners ontving de partnervergunning binnen twaalf maanden nadat de betreffende nieuwe dan wel interne zoekjaarders hun zoekjaarvergunning ontvangen hadden.

3.7 Kansen om in Nederland te blijven en te werken

Van alle personen die in 2017 een zoekjaarvergunning ontvingen, verbleef bijna twee derde op 31 december 2020 in Nederland (zie paragraaf 3.3.1). We hebben voor een aantal kenmerken in kaart gebracht hoe deze verdeeld zijn over deze blijvers en vertrekkers eind 2020 (zie Tabel 3.7). Daarnaast hebben we onderzocht of deze significant samenhangen met de kans te blijven (zie Bijlage C, met name Tabel C2 en C3, voor de details van de bijbehorende analyse en statistische resultaten). De betreffende kenmerken zijn grotendeels gekozen o.b.v. beschikbare, mogelijk relevante kenmerken. Eerdere onderzoeken hebben ook andere relevante kenmerken in kaart gebracht.⁷⁸ Vanwege het hoge percentage werkenden onder de gebleven zoekjaarders (90% van de nieuwe en 87% van de interne zoekjaarders), is niet in kaart gebracht welke factoren mogelijk een rol spelen bij of iemand wel of geen werk had eind 2020.

Alle in Tabel 3.7 genoemde kenmerken verklaren gezamenlijk 22% van de variantie⁷⁹ in eind 2020 wel of geen blijver zijn onder nieuwe zoekjaarders en 13% onder interne zoekjaarders. Een groot deel van de variantie hing dus

75 IND, 2022. [Verblijfsvergunning voor partner aanvragen](#). Geraadpleegd op 25 oktober 2022.

76 Onder alle onderzoeksgroepen gezamenlijk hebben bijna alle niet-EER partners een BSN (ong. 97%). Zie Bijlage A3 voor de verdere definitie van partner.

77 33 personen zijn zowel onderdeel van één van de cohorten als partner. Zie Bijlage A3 voor de verdere definitie van partner.

78 Onderzoek uit 2014 naar de zoekjaarregelingen van destijds laat bijvoorbeeld zien dat de meeste redenen voor vertrek te maken hebben met de wens om in het geboorteland te werken, groeiende economische mogelijkheden en banden met familie en vrienden daar, en de ervaren taalbarrière in het opbouwen van een professionele carrière in Nederland. Bron: Kulu-Glasgow, I., Schans, D., Smit, M., Vleugel, M.J., Uitterhoeve, J., Boersema, E. (medew.) & Chotkowski, M. (medew.), 2014. Gezocht: buitenlands toptalent: Evaluatie van de Regeling Hoogopgeleiden. Den Haag: WODC. Cahier 2014-04, p. 73.

79 Variantie is een statistische term die de mate van spreiding/variantie aanduidt.

samen met andere factoren dan de hier in kaart gebrachte. **Nieuwe en interne zoekjaarders met de volgende kenmerken hadden een relatief hoge kans om eind 2020 een blijver te zijn** – het eerste kenmerk verhoogde de kans het meest, het laatste het minst. Deze kenmerken waren ook significant bij kenniswerkers:

- ❖ **als de zoekjaarder zich als partner/gezinslid bij iemand anders in Nederland gevoegd heeft en om die reden een verblijfsvergunning (gehad) heeft;**
- ❖ **als de zoekjaarder een niet-EER partner bij zich heeft laten voegen waarvoor juist de partner een verblijfsvergunning ontving** - of het besluit om te blijven gemaakt is toen de partner al in Nederland was of voordat de partner kwam (en juist gekomen is omdat er een relatief sterke intentie tot blijven in Nederland was) is op basis van deze data niet te zeggen.

De volgende kenmerken hingen niet significant samen met de kans om een gebleven nieuwe dan wel interne zoekjaarder te zijn:

- *geslacht*; en
- of een zoekjaarder een *niet-EU- of EU-land van vorig verblijf* had.

Voor nieuwe zoekjaarders waren er geen significante verschillen in blijfkansen die samenhangen met hun leeftijd. Onder zoekjaarders die al eerder in Nederland verblijfsrecht hadden, hadden personen die **25 jaar of jonger** waren bij aanvang van het ingangsjaar van de zoekjaarvergunning een grotere blijfkans na drie à vier jaar **dan zoekjaarders die toen 26 t/m 35 jaar waren**.

Tabel 3.7 Percentages^a blijvers en vertrekkers eind 2020 voor diverse kenmerken **a. nieuwe zoekjaarders** ($N_{\text{totaal per kenmerk}} = 201$).

Kenmerk		N_{totaal}	vertrekkers	blijvers
geslacht	man	105	43%	57%
	vrouw	96	31%	69%
leeftijd _{eind 2016}	≤ 25 jaar	75	39%	61%
	26-30 jaar	84	37%	63%
	≥ 31 jaar	42	36%	64%
land van vorig verblijf	EU-land	44	41%	59%
	niet-EU-land	157	36%	64%
verblijf bij partner/gezin in Nederland met betreffende vergunning	wel	43	N<10	*
	geen	158	46%	54%
niet-EER partner met vergunning voor verblijf bij zoekjaarder	wel	23	N<10	*
	geen	178	39%	61%

^a Hoe donkerder blauw de cel is, hoe hoger het weergegeven percentage.

b. interne zoekjaarders ($N_{\text{totaal per kenmerk}} = 2.825 \text{ à } 2.831$)

Kenmerk		N_{totaal}	vertrekkers	blijvers
geslacht	man	1.317	36%	64%
	vrouw	1.514	34%	66%
leeftijd eind 2016	≤ 25 jaar	1474	34%	66%
	26-30 jaar	931	35%	65%
	31-35 jaar	320	42%	58%
	≥ 36 jaar	106	33%	68%
land van vorig verblijf	EU-land	112	39%	61%
	niet-EU-land	2.713	35%	65%
verblijf bij partner/gezin in Nederland met betreffende vergunning	wel	478	8%	92%
	geen	2353	40%	60%
niet-EER partner met vergunning voor verblijf bij zoekjaarder	wel	278	19%	81%
	geen	2.553	37%	63%

^a Hoe donkerder blauw de cel is, hoe hoger het weergegeven percentage.

4 Selectie resultaten en Discussie

Nederland wil een dynamische kenniseconomie zijn⁸⁰ en zijn positie als internationale kenniseconomie versterken⁸¹. De Wet Modern Migratiebeleid beoogt onder meer optimaal gebruik te maken van de bijdragen die migranten met een niet-EER nationaliteit⁸² hieraan kunnen leveren.⁸³ Het doel van het huidige onderzoek was om in zijn algemeenheid in kaart te brengen hoe het kenniswerkers en zoekjaarders na een aantal jaren in Nederland vergaat en hen een aantal jaren in Nederland te volgen. Er is onder meer ingegaan op de verblijfsvergunningen die de kenniswerkers en zoekjaarders gehad hebben en hun werksituatie.

Dit onderzoek heeft vernieuwende inzichten gegeven middels het gebruik van een unieke combinatie van gegevens over verblijfsvergunningen van de IND en gegevens van het CBS over met name werk en verblijf in Nederland. Ook het in één onderzoek volgen van twee centrale onderzoeksgroepen in het kennismigratiebeleid – kenniswerkers en zoekjaarders met een niet-EER nationaliteit – heeft bijgedragen aan een overkoepelend inzicht in de praktijk van dit beleid. Bovendien zijn er twee cohorten kenniswerkers onderzocht die voor het eerst naar Nederland kwamen als kenniswerker.

4.1 Selectie resultaten

Hieronder staat een selectie van de bevindingen van dit onderzoek, die uitgebreid in de hoofdstukken 2 en 3 staan. De focus ligt hierbij op hoeveel kenniswerkers en zoekjaarders eind 2020 in Nederland waren en hun werksituatie op dat moment. Voor zoekjaarders is ook beschreven welke verblijfsgeschiedenis zij eventueel al in Nederland hadden voordat ze er verbleven voor het zoekjaar en welk aandeel van hen in (kennis)werk in Nederland vond.⁸⁴

M.b.t. nieuwe kenniswerkers:

- ❖ **Een derde van de kenniswerkers uit cohort 2014 verbleef ook eind 2020, zes à zeven jaar later, in Nederland.** Eind 2017, drie à vier jaar nadat de eerste vergunning inging, was ruim de helft nog in Nederland. **Op beide momenten waren de meesten van hen ook werkzaam in Nederland** (resp. 91% en 81%).
- ❖ **De kenniswerkers uit cohort 2014 waren werkzaam in veel verschillende sectoren.** De softwareontwikkeling en -productie (16% eind 2014, 15% eind 2020) en het universitaire hoger onderwijs (12% eind 2014, 7% eind 2020) kwamen relatief vaak voor.

M.b.t. nieuwe en interne zoekjaarders:

- ❖ **De zoekjaarregeling werd vooral gebruikt door migranten die eerder voor het eerst in Nederland verblijf hadden om er een opleiding in het hoger onderwijs te volgen (84%).** Dit kan zowel geweest zijn voor een gehele opleiding (als diplomastudent) als voor een aantal vakken (als

80 Brief van de Staatssecretaris van Justitie, 27 juni 2008, Kamerstukken II, 2007-2008, 30 573, nr. 10.

81 Brief van de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, 1 juli 2014. Kamerstukken II, 2013-2014, 29 861, nr. 36.

82 EU- en EER-burgers hebben geen verblijfsvergunning nodig om in Nederland te werken en vallen dus buiten dit beleid. EER: EU-landen plus Liechtenstein, Noorwegen en IJsland. Met personen van buiten de EER bedoelen we in dit onderzoek migranten met een nationaliteit van een land buiten de EER.

83 WODC. 2019. Selectief naast restrictief. Evaluatie van de Wet modern migratiebeleid.

84 Het is niet mogelijk om op basis van de bevindingen van dit onderzoek een conclusie te trekken over de mate waarin de beleidsdoelen behaald zijn, omdat deze doelen niet dusdanig concreet geformuleerd zijn dat de resultaten daarmee vergeleken kunnen worden.

uitwisselingsstudent). Een klein deel van de zoekjaarders kwam eerder als kenniswerker naar Nederland (7%). Een vergelijkbaar deel had nog niet eerder in Nederland gewoond, de nieuwe zoekjaarders (7%).

- ❖ **Minimaal ruim de helft van de zoekjaarders werkte direct na de zoekperiode als kenniswerker.** Ruim de helft had na de zoekjaarvergunning als volgende verblijfsvergunning een vergunning als kenniswerker (54% onder nieuwe zoekjaarders, 52% onder interne zoekjaarders). **Bijna een derde van de zoekjaarders had geen opvolgende verblijfsvergunning en ging dus na een zoekjaar niet als kenniswerker werken. Het is aannemelijk dat zij uit Nederland vertrokken.** Een ander deel van de zoekjaarders bleef op een andere verblijfsvergunning dan een kenniswerkvergunning in Nederland, zoals verblijf bij partner. Hoeveel van hen op dat moment eventueel toch als kenniswerker aan de slag waren, is onbekend.
- ❖ **Ruim 60% van de nieuwe en interne zoekjaarders verbleef ook eind 2020, drie à vier jaar nadat ze de zoekjaarvergunning ontvingen, in Nederland** (63% van de nieuwe en 65% van de interne zoekjaarders). **De meesten van hen hadden toen werk** (90% van de nieuwe en 87% van de interne zoekjaarders), ongeacht of dit als kenniswerker was of niet.
- ❖ **Eind 2020 werkten zoekjaarders uit cohort 2017 in veel verschillende sectoren.** Het universitair hoger onderwijs en de softwareontwikkeling en -productie kwamen relatief vaak voor (beide ongeveer vijf procent).
- ❖ Ook is onderzocht of de zoekjaarders op enig moment werk hadden in Nederland. **Een ruime meerderheid van de zoekjaarders had tijdens of na het zoekjaar werk in Nederland** (85%). Het gevonden werk kan alle soorten werk betreffen – niet alleen kenniswerk maar bijvoorbeeld ook eventueel laaggeschoold (tijdelijk) werk (tijdens het zoekjaar zelf).

4.2

Discussie: aanbevelingen, reflecties onderzoek en suggesties vervolg

Naast de opgedane inzichten, zijn er diverse verdiepingen en aanvullingen mogelijk op de resultaten van dit onderzoek. In de volgende paragrafen reflecteren we op delen van het huidige onderzoek en doen we enkele suggesties voor vervolgonderzoek. Met het oog op eventueel vervolgonderzoek is het voor beleidsmedewerkers aan te bevelen concrete, meetbare beleidsdoelen te formuleren zodat een (evaluerend) onderzoek zich hier gericht op kan focussen. Omdat dergelijke doelen nu niet dusdanig concreet geformuleerd waren, was het in dit onderzoek niet mogelijk om de resultaten met de betreffende doelen te vergelijken en bijbehorende conclusies te trekken. Er zou bijvoorbeeld gedacht kunnen worden aan concrete ideeën over:

- de beoogde minimale periode dat iemand in Nederland kenniswerk verricht;
- wat het gewenste rendement is van de zoekjaarregeling; en
- hoe kenniswerk anders gemeten zou moeten worden dan o.b.v. het hebben van een verblijfsvergunning als één van de verschillende typen kenniswerkers, zodat ook voor personen zonder een betreffende vergunning in kaart kan worden gebracht of zij in de kenniseconomie werkzaam zijn. Hierbij zou bijvoorbeeld gedacht kunnen worden aan een minimaal inkomen (zoals voor de kennismigrantenregeling vereist is) en/of werk waarvoor een diploma van een opleiding in het hoger onderwijs nodig is (zoals voor de Europese blauwe kaart vereist is).

In de volgende paragrafen staan reflecties en suggesties voor vijf deelonderwerpen beschreven: kenniswerk, cohorten, studiemigranten, partners en blijfkansen, en Europese perspectieven.

4.2.1 *Kenniswerk*

Dit onderzoek heeft op verschillende manieren en voor verschillende momenten in kaart gebracht of (oorspronkelijke) kenniswerkers en zoekjaarders in Nederland werk (als kenniswerker) hebben. Indien concreter inzicht in hun bijdragen aan de Nederlandse kenniseconomie gewenst is, zou het waardevol kunnen zijn om in kaart te brengen:

- hoeveel personen met een andere verblijfsvergunning dan een kenniswerkvergunning als kenniswerker werkzaam zijn;
- hoelang (oorspronkelijke) kenniswerkers en zoekjaarders als kenniswerker werkzaam zijn, ook rekening houdend met periodes waarin ze eventueel een andere baan hebben, geen baan hebben of tijdelijk niet in Nederland verblijven;
- de afzonderlijke werking van verschillende verblijfsvergunningen voor kenniswerk (de kennismigrantenregeling, de regeling voor wetenschappelijk onderzoekers, die voor personen die tijdelijk bij een Nederlandse vestiging van hun buitenlandse werkgever werken, voor startups, zelfstandigen en de Europese werk- en verblijfsvergunning voor hoogopgeleiden);
- hoelang zoekjaarders die (kennis)werk vonden nodig hadden om dit (kennis)werk te vinden en in welke sectoren hun banen waren;
- of er significante verschillen zitten tussen nieuwe en interne zoekjaarders wat betreft of ze (kennis)werk vinden, hoe snel ze (kennis)werk vinden en hoelang ze in Nederland blijven (werken); en
- hoeveel overgekomen niet-EER partners van (oorspronkelijke) kenniswerkers en zoekjaarders in Nederland als kenniswerker aan de slag gaan.

4.2.2 *Cohorten*

Een groot deel van de analyses voor kenniswerkers in dit onderzoek is voor twee cohorten (2014 en 2017) gedaan. De betreffende resultaten zijn vrij vergelijkbaar. Dit maakt het aannemelijk dat de resultaten voor de twee cohorten kenniswerkers een algemeen beeld geven van hoe het kenniswerkers die voor het eerst, als kenniswerker, naar Nederland komen, vergaat.⁸⁵ Om hier voor zoekjaarders (2017) meer over te kunnen zeggen, zou het goed zijn te zijner tijd ook een cohort van een later jaar na de beleidswijziging te onderzoeken. Op deze manier kan nagegaan worden of het aannemelijk is dat het onderzochte cohort een beeld geeft van hoe het zoekjaarders in het algemeen vergaat.

4.2.3 *Studiemigranten*

Dit onderzoek toont dat een groot deel van de zoekjaarders eerder voor studie naar Nederland kwam. Voor deze groep behaalt het zoekjaarbeleid dus het doel om in ieder geval potentiële kenniswerkers die in Nederland studeren in Nederland te behouden. Voor een breder inzicht in het behoud van studiemigranten als potentiële kenniswerkers is een vervolgonderzoek naar het aandeel zoekjaarders onder personen die oorspronkelijk voor studie naar Nederland migreerden aan te bevelen. Hierbij is het van belang onderscheid te maken tussen studiemigranten die voor een aantal vakken naar Nederland kwamen (als uitwisselingsstudent), studiemigranten die kwamen voor het volgen van een gehele opleiding in het hoger onderwijs (als diplomastudent) en studiemigranten die voor een voorbereiding op een volledige

⁸⁵ Van begin 2020 t/m in ieder geval het einde van de onderzochte periode waren er in Nederland, evenals in veel andere landen, maatregelen van kracht vanwege de covid-19 pandemie. De meeste jaren van de onderzochte periode (2014/2017 t/m 2019) vallen buiten de periode met maatregelen en de maatregelen kunnen op een groot deel van de resultaten daarom geen invloed gehad hebben.

opleiding in Nederland kwamen met als doel deze opleiding erna te mogen starten. Een controle van de bruikbaarheid van beschikbare gegevens hierover en eventueel waar nodig een aanpassing van het registratiesysteem om dit onderscheid goed te kunnen maken, is aan te bevelen. Verder is het voor vervolgonderzoek en beleid mogelijk interessant om bijvoorbeeld uit te zoeken hoeveel uitwisselingsstudenten later opnieuw naar Nederland komen als diplomastudent, zoekjaarder en/of kenniswerker.

4.2.4 *Partners en blijfkansen*

Eén van de factoren die mogelijk samenhangt met de kans dat kenniswerkers en zoekjaarders eind 2020 nog in Nederland zijn, is het hebben van een partner. Het blijkt onder andere dat kenniswerkers en zoekjaarders een grotere kans hadden om eind 2020 in Nederland te zijn wanneer een niet-EER partner bij hen verblijfsrecht gekregen had. Tegelijkertijd verklaarde dit slechts een klein deel van de totale variantie in blijfkansen en speelden dus met name andere factoren hierin een rol. Bovendien is de precieze werking van deze factor niet geheel duidelijk. Zo zou deze samenhang mogelijk verklaard kunnen worden doordat deze migranten reeds de intentie hadden om (langer) in Nederland te blijven en juist daarom ook hun partner (en eventuele kinderen) lieten komen. Een andere mogelijkheid is dat ontwikkelingen tijdens het gezamenlijke leven in Nederland (ook) bijdroegen om voor langere tijd in Nederland te blijven. Voorbeelden hiervan zijn het krijgen van kinderen en het vinden van werk door de partner. In beide gevallen is het denkbaar dat men de gezins- en/of werkfase in ieder geval voor langere tijd in Nederland wil doorbrengen. Anders gezegd: de neiging om te vertrekken kan door deze *life events* kleiner worden. Verder onderzoek zou nodig zijn om meer inzicht te krijgen in deze mechanismen.

4.2.5 *Europese perspectieven*

Dit onderzoek betreft een onderzoek naar kenniswerkers en zoekjaarders met een niet-EER-nationaliteit. Uit eerdere onderzoeken onder studiemigranten is gebleken dat studiemigranten met een dergelijke nationaliteit een hogere kans hebben om in Nederland te blijven dan personen met een EER-nationaliteit.⁸⁶ Een vergelijkend onderzoek onder EER-kenniswerkers en niet-EER kenniswerkers kan interessant zijn voor de toekomst. Tevens blijkt uit het onderliggende onderzoek dat een deel van de kenniswerkers en met name nieuwe zoekjaarders met een niet-EER nationaliteit uit een EU-land naar Nederland kwam en/of van Nederland naar een ander EU-land gemigreerd is. Ook vanuit Europees perspectief zou naar deze migratiebewegingen gekeken kunnen worden. Een relevant detail hierbij is dat het Verenigd Koninkrijk relatief vaak voorkwam als EU-land van vorig verblijf en bestemming. Wat de invloed van de Brexit is op dergelijke migratiebewegingen van kenniswerkers en zoekjaarders is onbekend. Het totale migratiebeeld laat duidelijk zien dat de emigratie naar het Verenigd Koninkrijk onder personen met een andere dan de Britse nationaliteit sinds de Brexit flink is gedaald. De immigratie naar Nederland vanuit het Verenigd Koninkrijk daarentegen is sinds de Brexit toegenomen, met name onder Britten.⁸⁷

⁸⁶ Nuffic, 2016. Analyse stayrate van internationale afgestudeerden: 2007-14.

Nuffic, 2018. *Stayrate van internationale afgestudeerden in Nederland*.

Nuffic, 2022. *Stayrate en arbeidsmarktpositie van internationale afgestudeerden in Nederland*.

⁸⁷ CBS, 2021. Migratie; land van vorig verblijf / vestiging, geboorteland en geslacht (<https://opendata.cbs.nl/#/CBS/nl/dataset/60032/table?dl=6DA51>)

5 Aanvullende analyse: Diploma's van zoekjaarders

5.1 Inleiding

In paragraaf 3.4 bleek dat ruim de helft van de zoekjaarders na het zoekjaar één van de kenniswerkvergunningen had. In hoeverre het wel of niet doorstromen naar een kenniswerkvergunning mogelijk samenhangt met in welke richting zij een opleiding gevolgd hebben, is niet onderzocht. Daarom richt deze aanvullende analyse zich op de volgende vragen:

- 1) Voor de zoekjaarders die in Nederland een opleiding in het hoger onderwijs afronden, welke opleidingen betrof dit?
  - a) Betrof het een hbo-bachelor, hbo-master, wo-bachelor of wo-master?
  - b) Welke studierichtingen betroffen de opleidingen?
- 2) Voor de verschillende opleidingen: welk deel van de zoekjaarders hierbinnen had direct na de (laatste⁸⁸) zoekjaarvergunning een kenniswerkvergunning?

5.2 Populatie en definities

De **zoekjaarders** onder wie deze vragen onderzocht zijn, zijn zoekjaarders die aan de volgende drie kenmerken voldoen:

- Ze ontvingen in 2017 een zoekjaarvergunning;
- Ze hadden daarvoor al één of meerdere andere verblijfsvergunning(en) in Nederland gehad.⁸⁹ En
- ze rondden in ieder geval één opleiding in het hoger onderwijs in Nederland af (zie volgende alinea over eindexamen⁹⁰).

Dit gaat om in totaal 1.689 interne zoekjaarders.⁹¹

Afgeronde opleidingen in het hoger onderwijs in Nederland zijn gedefinieerd als '**eerst behaalde eindexamen's in het hoger onderwijs in Nederland** in de collegejaren 2007-2008⁹² t/m 2017' (de in 2018 behaalde eindexamen's zijn niet meegerekend omdat hiermee geen zoekjaarvergunning in 2017 verkregen kon worden). Eventuele tweede of verdere diploma's zijn hierin (dus) niet opgenomen.

Het **type en/of soort eindexamen** kan hbo, wo, bachelor, master, hbo-bachelor-, hbo-master, wo-bachelor en wo-master zijn.⁹³

88 Vijf procent van de interne zoekjaarders had meer dan één zoekjaarvergunning (p. 31).

89 Hiervoor zijn gegevens van de IND gebruikt.

90 Hiervoor zijn microdata van het CBS gebruikt: CBS, 2023, [Eindexamendatabank: Eerst behaalde eindexamen HO](#). Geraadpleegd op 5 januari 2024.

91 Dit betreft 59% van alle onderzochte interne zoekjaarders en 65% van de interne zoekjaarders die oorspronkelijk voor studie naar Nederland kwamen / als eerste verblijfsvergunning in Nederland een vergunning voor studie hadden. Mogelijk dat de andere 35% niet als diplomastudent naar Nederland kwam, maar als uitwisselingsstudent en als zodanig niet een gehele opleiding in Nederland volgde. Het ligt niet voor de hand dat er eerder dan in het collegejaar 2007-2008 – zo'n tien jaar voor het jaar waarin zij een zoekjaarvergunning ontvingen – nog veel eerste eindexamen's door de interne zoekjaarders behaald zijn. Hoeveel eventueel wel als diplomastudent kwamen, maar hier geen opleiding afronden en via een andere route een zoekjaarvergunning ontvingen, is onbekend.

92 Eventueel eerder behaalde eerste eindexamen's zijn dus niet meegerekend. De inschatting is dat dit hooguit een verwaarloosbaar, klein aantal zou kunnen betreffen.

93 Deze gegevens zijn afkomstig uit een aanvullend CBS-bestand met informatie over opleidingen.

Studierichtingen zijn in dit onderzoek met name ingedeeld volgens de Standaard Onderwijsindeling 2006 (SOI).^{94,95}

5.3 Resultaten

5.3.1 *Behaalde eerste einddiploma's*

Van de interne zoekjaarders die minimaal één einddiploma in het Nederlands hoger onderwijs behaalde, behaalden **zes op de tien een wo-masterdiploma** en ongeveer **een kwart een hbo-bachelorsdiploma** (zie ook Figuur 5.1). Dit was hun eerste einddiploma in het Nederlands hoger onderwijs. Het zou kunnen dat zij erna nog één of meerdere andere einddiploma's behaald hebben.

Figuur 5.1 Type en soort opleiding waarvoor interne zoekjaarders een eerste einddiploma in het hoger onderwijs in Nederland behaalden ($N_{\text{totaal}}=1.688$).

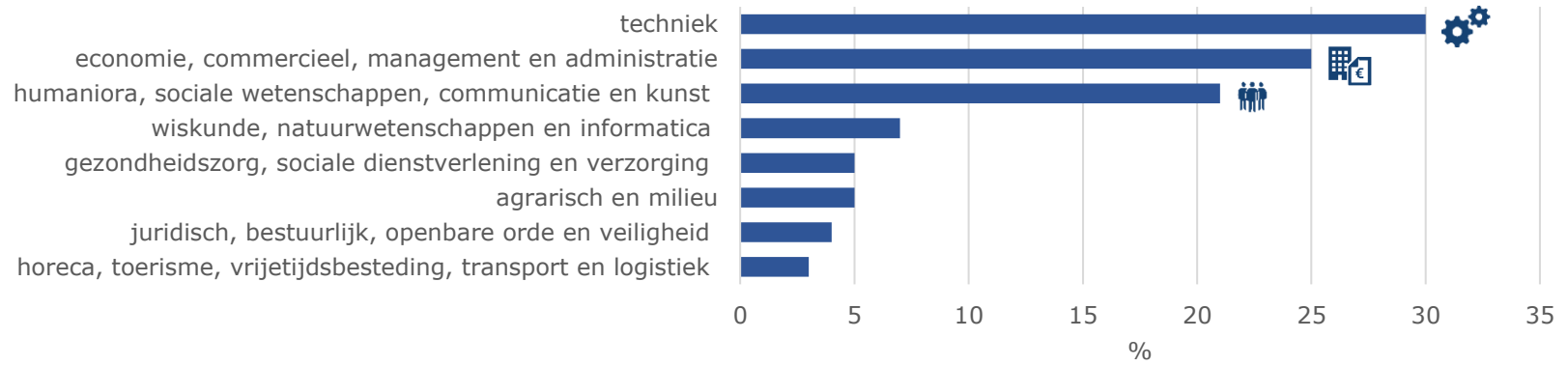
Interne zoekjaarders behaalden de meeste eerste einddiploma's in het hoger onderwijs bij uitstek in de **studierichtingen 'techniek'** (30%), **'economie, commercieel, management en administratie'** (25%) en **'humaniora, sociale wetenschappen, communicatie en kunst'** (21%; zie Figuur 5.2a). Ongeveer driekwart van alle diploma's werd in één van deze drie studierichtingen behaald.

In een andere indeling (zie Figuur 5.2b) komen twee vergelijkbare studierichtingen bij uitstek het meest voor als in deze indeling: 'techniek' (32%) en 'economie' (28%). De 'humaniora, sociale wetenschappen, communicatie en kunst' (Figuur 5.2a) lijkt hier vooral te bestaan uit de richtingen 'taal en cultuur' en 'gedrag en maatschappij' (gezamenlijk 18%; Figuur 5.2b).

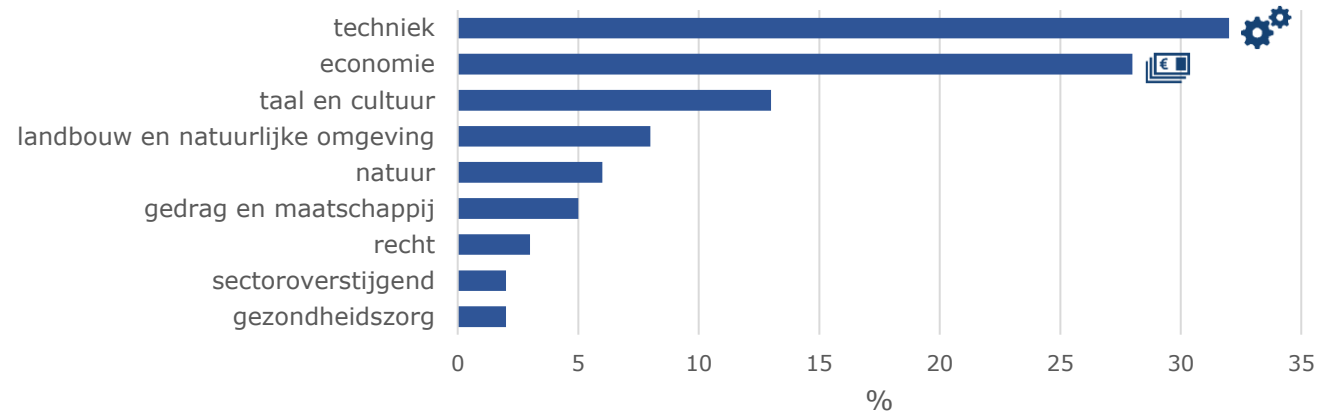
⁹⁴ Deze gegevens zijn afkomstig uit een aanvullend CBS-bestand met informatie over opleidingen.

⁹⁵ Op aanvraag zijn ook de uitkomsten op basis van de International Standard Classification of Education (ISCED) van UNESCO uit 1997, de indeling volgens het Centraal Register Opleidingen Hoger Onderwijs (CROHO), en de Opleidingsclassificatie naar Niveau en Richting (ONR) uit 2019 beschikbaar. De ISCED is een internationale indeling en de CROHO-indeling en de ONR een Nederlandse. Deze laatste indeling wordt gebruikt voor het doen van arbeidsmarktprognoses (CBS, 2023, Gebruikershandleiding Onderwijsinformatie).

Figuur 5.2a Studierichtingen van behaalde eerste einddiploma's in het Nederlands hoger onderwijs door interne zoekjaarders o.b.v. SOI ($N_{\text{totaal}}=1.688$).

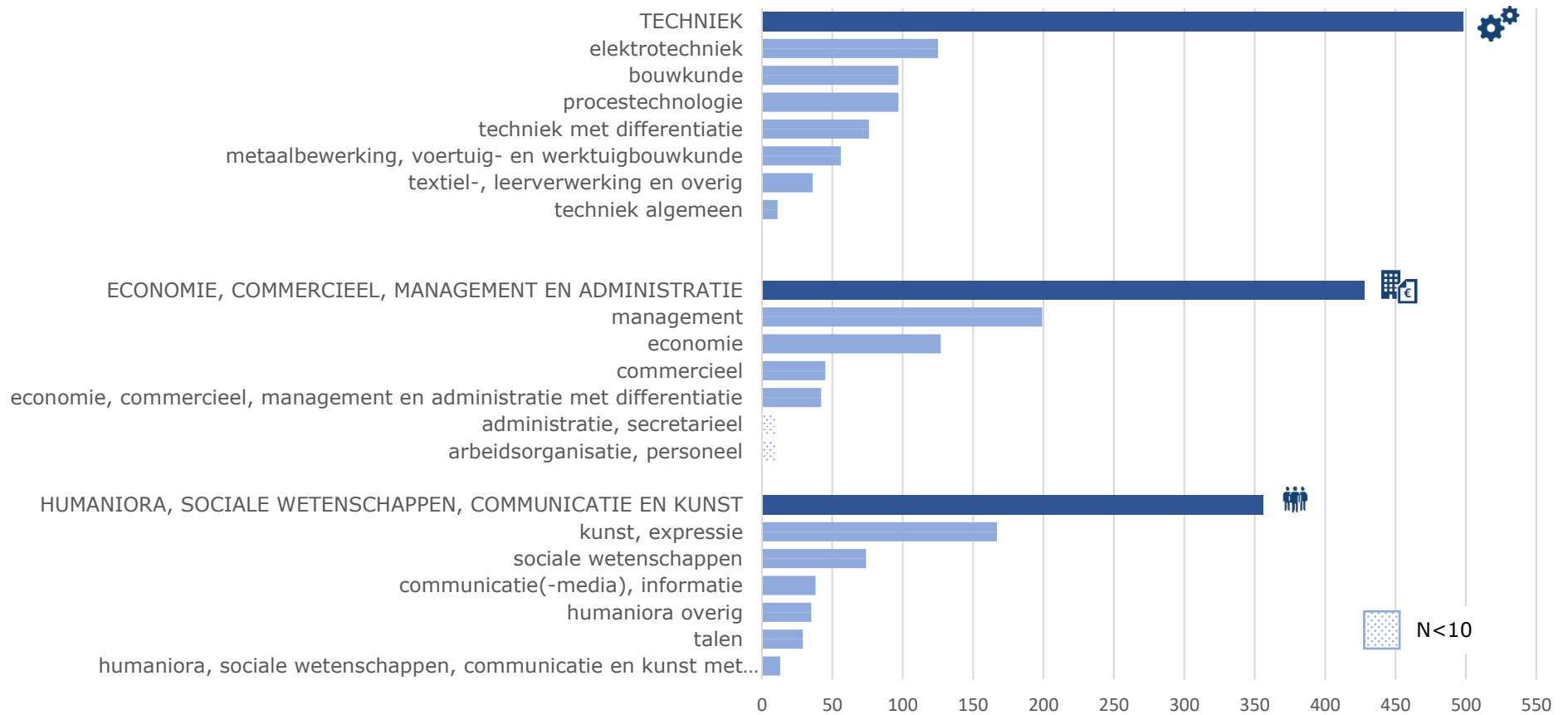

Figuur 5.2b Studierichtingen van behaalde eerste einddiploma's in het Nederlands hoger onderwijs door interne zoekjaarders o.b.v. CROHO ($N_{\text{totaal}}=1.688$).

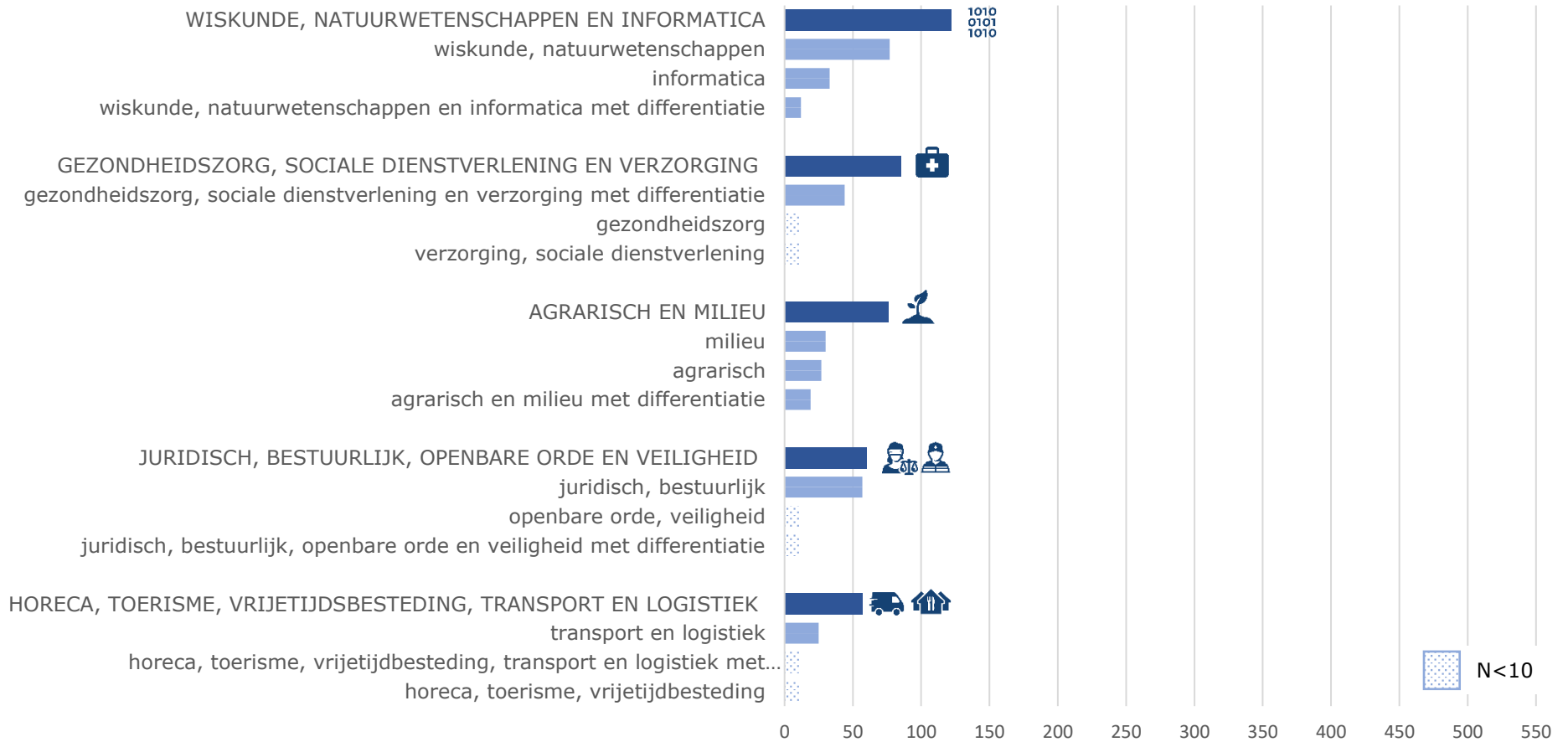
Alle studierichtingen kunnen verder onderverdeeld worden in meer specifieke studierichtingen (zie Figuur 5.3). Zo behaalden zoekjaarders met een eerste einddiploma in de richting 'techniek' deze in zeven verschillende specifiekere studierichtingen: 'elektrotechniek' (25%), 'bouwkunde' (19%), 'procestechnologie' (19%), 'techniek met differentiatie' (15%), 'metaalbewerking- voertuig- en werktuigbouwkunde' (11%), 'textiel- leerverwerking en overig' (7%) en 'techniek algemeen' (2%). Binnen 'economie, commercieel, management en administratie' behaalde bijna de helft een eerste einddiploma in de richting 'management' (46%) en bijna een derde in de richting 'economie' (30%).

Figuur 5.3 Studierichtingen van behaalde eerste einddiploma's in het Nederlands hoger onderwijs door interne zoekjaarders o.b.v. SOI-indeling, met onderverdeling per studierichting (N _{totaal}=1.688).

zie volgende pagina voor vervolg van Figuur 5.3

vervolg Figuur 5.3 Studierichtingen van behaalde eerste einddiploma's in het Nederlands hoger onderwijs door interne zoekjaarders o.b.v. SOI-indeling, met onderverdeling per studierichting (N_{totaal}=1.688).

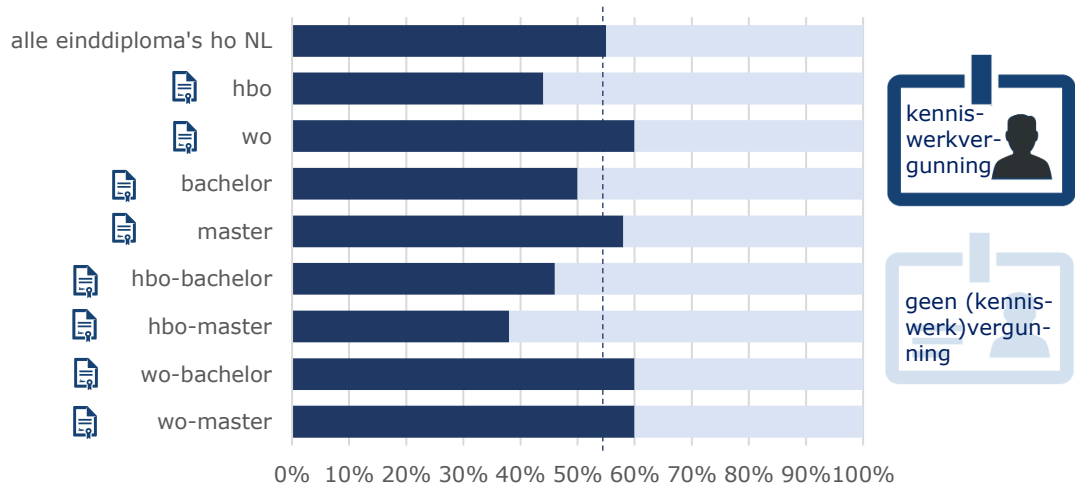
5.3.2 Doorstroom naar kenniswerkvergunning?

Figuur 5.4 geeft voor zoekjaarders met verschillende eerste einddiploma's weer welk aandeel van hen direct na de (laatste) zoekjaarvergunning één van verblijfsvergunningen voor kenniswerk had. Hieruit blijkt onder meer het volgende:

- Ruim de helft van de interne zoekjaarders met een eerste einddiploma in het Nederlandse hoger onderwijs had na de zoekjaarvergunning één van de verblijfsvergunningen voor kenniswerk (55%).
- Interne zoekjaarders met een eerste einddiploma in het Nederlandse **wo**, ongeacht of dit een wo-bachelor of een wo-master betrof, hadden direct na de (laatste) zoekjaarvergunning vaker een kenniswerkvergunning hadden dan interne zoekjaarders met een eerste einddiploma in het Nederlandse **hbo** (resp. 60% en 44%). Met een hbo-master als eerste einddiploma was de doorstroom naar kenniswerk iets lager dan met een hbo-bachelor als eerste einddiploma (resp. 38% en 46%).

NB.: Op basis van verschillen tussen percentages bij verschillende categorieën interne zoekjaarders kunnen géén uitspraken worden gedaan over eventuele oorzaak-gevolgverbanden tussen een studierichting en de kans op het erna hebben van een verblijfsvergunning voor kenniswerk. Ook andere factoren in baankansen zouden bijvoorbeeld een rol kunnen spelen, zie bijvoorbeeld de jaarlijkse rapporten van het SEO over arbeidsmarktparticipatie van hbo- en wo-alumni.⁹⁶

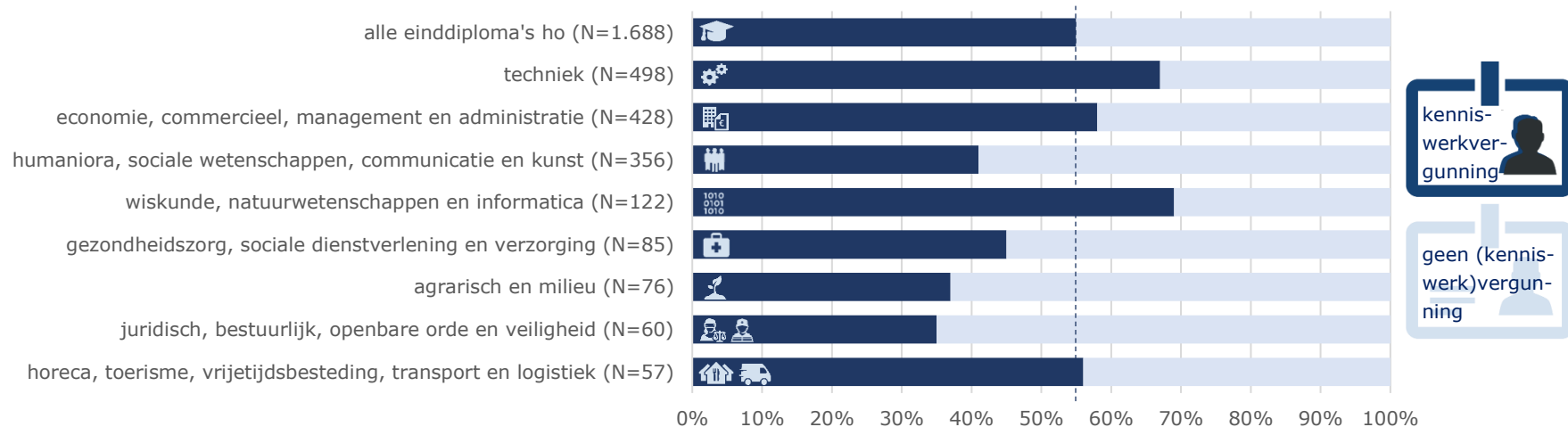
Figuur 5.4 Aandeel interne zoekjaarders met een einddiploma in het Nederlands hoger onderwijs dat direct na de (laatste) zoekjaarvergunning een verblijfsvergunning voor kenniswerk had, per type einddiploma.

96 SEO, 2023, *Studie en Werk 2023 HO*. Amsterdam, SEO Economisch Onderzoek.

Voor zoekjaarders die een einddiploma in het Nederlands hoger onderwijs behaalden, toont Figuur 5.5 per studierichting het aandeel van hen dat direct na de zoekjaarvergunning één van de kenniswerkvergunningen had. In met name twee studierichtingen had een relatief groot aandeel zoekjaarders na de (laatste) zoekjaarvergunning een kenniswerkvergunning (t.o.v. voor alle einddiploma's gezamenlijk (55%)): **wiskunde, natuurwetenschappen en informatie (69%)** en **techniek (67%)**. Zie bijlage D voor de betreffende percentages wanneer de studierichtingen uitgesplitst zijn naar specifiekere studierichtingen en naar hbo- en wo.

Figuur 5.5. Aandeel interne zoekjaarders die een einddiploma in het Nederlands hoger onderwijs behaalden en direct na de zoekjaarvergunning een verblijfsvergunning voor kenniswerk hadden, per studierichting (N_{totaal} per categorie weergegeven op horizontale as, zie ook Figuur D3).

Bijlage A – Onderzoeksverantwoording

A1. Databestanden

Als basisdatabestand voor dit onderzoek heeft de IND een bestand geleverd met gegevens over de onderzoekspopulatie tot en met de zomer van 2021.⁹⁷ Eén van de geregistreerde gegevens betreft het BSN en A-nummer van personen zodat de IND-gegevens gekoppeld konden worden aan CBS-data over deze personen. Personen krijgen deze nummers wanneer ze in de Basisregistratie Personen (BRP) ingeschreven staan.

Aan het IND-databestand hebben we voor diverse onderwerpen CBS-databestanden over personen gekoppeld:

- *sociaaleconomische categorie* (bijvoorbeeld werknemer, zelfstandige, ontvanger uitkering of student) waar personen toe behoren (SECMBUS, versie 2020V1);
- *economische activiteit* van bedrijven en instellingen waar personen werkzaam zijn (bijvoorbeeld universitair hoger onderwijs, organisatieadviesbureaus, algemene banken), gebaseerd op de Standaard Bedrijfsindeling 2008 (SBI2008) (SECMSBI, versies 2014- en 2015BUSV3, 2016- t/m 2019BUSV2, en 2020BUSV1);
- *huishoudens* waar personen toe behoren dan wel behoord hebben (GBAHUISHOUDENSBUS2020V1);
- *migratiekenmerken* van personen die in de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA) ingeschreven staan, gecoördineerd (GBAMIGRATIEBUS, versie 2020BUSV1); en
- *adreskenmerken* van personen die in de gemeentelijke bevolkingsregisters ingeschreven (hebben ge)staan (GBAADRESOBJECTBUS, versie 2020BUSV2).

Daarnaast hebben we één databestand van het CBS over verblijfplaatsen aan het IND-databestand gekoppeld:

- *gemeenten* waarin verblijfsplaatsen liggen (VSLGTAB, versie 2021TAB12V1).

A2. Populatie

Als populatie voor dit onderzoek zijn vier cohorten gevolgd: twee cohorten (nieuwe) kenniswerkers, één cohort nieuwe zoekjaarders en één cohort interne zoekjaarders. Zie Tabel A1 welke verblijfsvergunningen per onderzoeksgroep dit betreffen.

⁹⁷ De oorspronkelijke gegevens zijn door IND-medewerkers die zaken behandelen ingevoerd in het IND-registratiesysteem (INDiGO).

Tabel A1 Aantallen onderzochten per cohort per type verblijfsvergunning(en) en onderzoeksgroep

onderzoeksgroep	type verblijfsvergunning(en)	cohort 2014		cohort 2017	
		N	%	N	%
nieuwe kenniswerkers	arbeid als zelfstandige	*	*	45	0
	Europese blauwe kaart	*	*	49	0
	innovatieve start-up	n.v.t.	n.v.t.	46	0
	innovativiteit onbekend ^a	159	2	384	3
	kennismigrant	5.649	73	6.173	51
	overplaatsing binnen onderneming (ICT-richtlijn)	n.v.t.	n.v.t.	3.213	26
	wetenschappelijk onderzoeker	1.882	24	2.282	19
nieuwe zoekjaarders	zoekjaar hoogopgeleiden	n.v.t.	n.v.t.	203	100
interne zoekjaarders		n.v.t.	n.v.t.	2.849	100

^a Dit betreft zowel zelfstandigen op grond van het Nederland-Japan handelsverdrag als zelfstandigen en vertegenwoordigers op grond van het Nederland-VS-verdrag.

* Niet weergegeven i.v.m. onthullingsrisico.

A3. Definities

Achtergrondgegevens: leeftijd, geslacht, nationaliteit en land van vorig verblijf

Leeftijd betreft de leeftijd van personen op 31 december van het jaar voorafgaand aan het cohort, d.w.z. het jaar waarin de vergunning inging die maakt dat ze deel uitmaken van de onderzoekspopulatie (31 december 2013 voor het cohort 2014, 31 december 2016 voor de cohorten 2017). Leeftijd is berekend op basis van iemands geboortjaar zoals dat bij de IND geregistreerd staat.

Informatie betreffende iemands *geslacht* komt eveneens uit de IND-registratie en kent twee opties: man of vrouw.

Nationaliteit betreft de door de IND geregistreerde nationaliteit zonder EU-indicatie op de datum dat iemand de aanvraag deed voor de eerste verblijfsvergunning.

Het *land van vorig verblijf* is het land vanwaar personen naar Nederland migreerden. Wanneer personen vaker dan eenmaal naar Nederland migreerden, is het land van vorig verblijf bij hun eerste immigratie in kaart gebracht.⁹⁸ Dit is gemeten met het in de BRP geregistreerde land van vorig verblijf. Dit is geregistreerd wanneer de verwachte verblijfsduur in Nederland minimaal vier maanden betreft en personen hun aankomst aan de gemeente doorgegeven hebben.⁹⁹

Moment van vertrek uit Nederland, blijvers en vertrekkers

Het *moment van vertrek uit Nederland* is bepaald met de begin 2021 laatst bekende adresregistratie in de Basisregistratie Personen (BRP). Wanneer deze een einddatum heeft, houdt dit in dat de persoon hoogstwaarschijnlijk niet meer in Nederland is. Wanneer deze geen einddatum heeft (geregistreerd als 'einddatum' 31 december 2050), woonde de betreffende persoon eind 2020 hoogstwaarschijnlijk nog in

⁹⁸ Voor kenniswerkers is de eerste immigratie relatief sporadisch voor of na het ingangsjaar van de vergunning (2014 of 2017), zie ook voetnoot 30 (in paragraaf 2.2.1). Zeker de eerdere immigraties zouden een gebrek aan datakwaliteit in kunnen houden.

⁹⁹ CBS, 2021. *Documentatie Migratiekenmerken van personen die in de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA) ingeschreven staan, gecoördineerd (GBAMIGRATIEBUS)*. Den Haag: CBS.

Nederland. Op basis van deze gegevens zijn voor iedere subpopulatie twee groepen aangemaakt: 1) 'blijvers eind 2020': personen die op 31 december 2020 in Nederland woonden, en 2) 'vertrekkers uiterlijk eind 2020': personen die op 31 december 2020 niet meer in Nederland woonden.¹⁰⁰ Voor cohort 2014 zijn dit dus blijvers en vertrekkers zes à zeven jaar na ingang van de cohortvergunning, voor de cohorten uit 2017 drie à vier jaar erna. Op dezelfde wijze zijn ook blijvers en vertrekkers op 31 december van andere jaren gedefinieerd, al zal een klein deel op die momenten voor een tussenliggende periode uit Nederland geweest zijn. Ter verificatie is het laatste vertrekmoment ook gemeten met de startdatum van iemands laatste emigratiebeweging zoals geregistreerd in de BRP.¹⁰¹

Land van bestemming

Het *land van bestemming* voor vertrekkers uiterlijk eind 2020 (zie vorige paragraaf), is gemeten met het in de BRP geregistreerde land van bestemming. Dit is geregistreerd wanneer de verwachte verblijfsduur buiten Nederland minimaal acht maanden bedraagt en personen hun vertrek aan de betreffende gemeente hebben doorgegeven.¹⁰² Indien personen meerdere malen uit Nederland vertrokken, betreft het land van bestemming dat bij hun laatste vertrek.

Woonplaats

Waar blijvers eind 2020 woonden is gemeten met de gemeente waarin hun laatste bekende, geadresseerde verblijfplaats zich bevond. Een geadresseerde verblijfplaats kan een gebouw, caravan op een standplaats of woonboot op een ligplaats zijn en kan één of meerdere adressen bevatten.¹⁰³ Informatie over iedere geadresseerde verblijfplaats is met name afkomstig uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). Het CBS heeft de gemeentecodes in overleg met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) vastgesteld.¹⁰⁴ Door bijvoorbeeld gemeentelijke herindelingen kunnen er (kleine) verschillen zitten tussen jaren wat betreft tot welke gemeente verblijfplaatsen behoren. In dit onderzoek zijn de gemeentecodes van het jaar 2020 gehanteerd.

Verblijfsvergunningen en naturalisatie

Verblijfsvergunningen zijn gemeten aan de hand van de ingewilligde verblijfsaanvragen die in de zomer van 2021 in het registratiesysteem van de IND stonden. Deze vergunningen hebben we in de volgende categorieën ingedeeld: studie, zoekjaar, kenniswerk, overige arbeid, onbepaalde tijd regulier, partner/gezin, en overig. In overleg met beleidsmedewerkers van de IND is zoveel mogelijk de indeling aangehouden die voor beleidsdoeleinden wordt gebruikt, de zogenoemde MoMi-clustering, die de indeling in de Vreemdelingencirculaire (Vc) 2000 volgt. Zie Tabel A2 (p. 50-51) voor de afzonderlijke verblijfsvergunningen per categorie.

Of een persoon zich heeft laten *naturaliseren* tot Nederlander is gemeten aan de hand van de bijbehorende IND-registratie. De meting betreft of iemand (uiterlijk) medio 2021 wel/niet genaturaliseerd was.

100 Een deel van de populaties uit zowel cohort 2014 als cohort 2017 is meer dan eenmaal naar Nederland gemigreerd. Zie de hoofdstukken over de verschillende groepen voor meer informatie hierover.

101 CBS, 2021. *Documentatie Migratiekenmerken van personen die in de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA) ingeschreven staan, gecoördineerd (GBAMIGRATIEBUS)*. Den Haag: CBS.

102 CBS, 2021. *Documentatie Migratiekenmerken van personen die in de Gemeentelijke Basisadministratie Persoonsgegevens (GBA) ingeschreven staan, gecoördineerd (GBAMIGRATIEBUS)*. Den Haag: CBS.

103 CBS, 2021. *Documentatie Adreskenmerken van personen die in de gemeentelijke bevolkingsregisters in geschreven (hebben ge)staan (GBAADRESOBJECTBUS)*. Den Haag: CBS.

104 CBS, 2021. *Documentatie Gemeentecodes van een verblijfsobject (VSLGTBAB)*. Den Haag: CBS.

Tabel A2 Verblijfsvergunningen van migranten in de onderzoekspopulatie per categorie verblijfsvergunningen

categorie verblijfsvergunningen <i>(onderdeel in Vc2000)</i>	verblijfsvergunningen (kwalificatie)
studie (hoger onderwijs) <i>(Vc2000 B3 hoger onderwijs)</i>	studie aan hoger onderwijs (392) aanvullende examens (391)
zoekjaar <i>(Vc2000 B6 zoekjaar)</i>	zoekjaar afgestudeerden in Nederland (501) zoekjaar hoogopgeleide (508) zoekjaar hoogopgeleiden (514)
kenniswerk <i>('arbeid kennis & talent'; Vc2000 B6 excl. zoekjaar)</i>	arbeid als zelfstandige (377) bezoldigd wetenschappelijk onderzoeker (395) Europese blauwe kaart (640) innovatieve start-up (477) Kennismigrant (396) onbezoldigd wetenschappelijk onderzoeker (387) onderzoeker Richtlijn (498) overplaatsing binnen onderneming (ICT-richtlijn) (933) vertegenwoordiging Nederland-Japan handelsverdrag (511) vertegenwoordiging Nederland-VS-verdrag (454) zelfstandige Nederland-Japan handelsverdrag (510) zelfstandige Nederland-VS verdrag (453)
arbeid overig <i>('arbeid regulier en arbeid tijdelijk'; Vc2000 B4 & B5)</i>	arbeid in loondienst (370) arbeid in loondienst (AIL) Turks associatiebesluit (337) arbeid Aziatische horeca (380) geestelijk bedienaar treedt naar buiten (667) hoger opgeleide stagiair (523) lerend werken (643) NAVO-vreemdeling (460) stage (374)

zie **volgende pagina** voor **vervolg** van de **tabel**

vervolg Tabel A2 Verblijfsvergunningen van migranten in de onderzoekspopulatie per categorie verblijfsvergunningen

categorie verblijfsvergunningen (onderdeel in Vc2000)	verblijfsvergunningen (kwalificatie)
partner/gezin (Vc2000 B7; EU-documenten derdelanders) ^a	echtgenoot of geregistreerd partner gezinshereniging (320)
	echtgenoot of geregistreerd partner gezinsvorming (340)
	echtgenoot of geregistreerd partner onderzoeker (524)
	partner gezinshereniging (322)
	partner gezinsvorming (342)
	partner onderzoeker (525)
	gezinshereniging economisch actieve EG'er (436)
	gezinshereniging economisch niet-actieve EG'er (438)
	gezinshereniging EG'er studie (440)
	verzorgende ouder bij Nederlands kind (348)
onbepaalde tijd regulier (Vc2000 B12)	langdurig ingezetene (503)
	regulier onbepaalde tijd (310)
	asiel voor bepaalde tijd (493)
	au pair (400)
	duurzaam verblijf Burger van de Unie (502)
	EG-er arbeid (431)
	EG-er economisch niet actief (437)
	EG-er studie (439)
	Europees vrijwilligerswerk (645)
	grensarbeider (384)
overig	kortetermijnmobiliteit (KTM) onderzoekers (532)
	langdurig ingezetene economisch niet actief (763)
	medische behandeling (410)
	terugtrekakkkoord bepaalde tijd economisch actief (567)
	terugtrekakkkoord bepaalde tijd economisch niet actief (568)
	terugtrekakkkoord onbepaalde tijd (565)
	uitwisseling particuliere organisatie (403)
	verblijf transitie (563)
	voortgezet verblijf (301)
	working holiday (402)
zoeken of verrichten arbeid (336)	

^a Omdat het belangrijkste doel van het in kaart brengen van partner-/gezinsvergunningen is om een indicatie te hebben hoeveel migranten een partnerrelatie dan wel gezin in Nederland hebben, is een ruimere definitie gehanteerd dan het betreffende MoMi-cluster B7 aangeeft.

Werksituatie

Of personen *werkend zijn of niet* is bepaald op basis van hun sociaaleconomische categorie.¹⁰⁵ Dit is gedaan voor meerdere momenten, variërend van 31 december 2014 t/m 31 december 2020. Als iemand tot één van de volgende sociaaleconomische categorieën behoort, is deze beschouwd als *werkend*: werknemer, directeur-groootaandeelhouder, zelfstandig ondernemer, overige zelfstandige en meewerkend gezinslid. Als iemand tot één van deze categorieën behoort, is deze beschouwd als *niet-werkend*: ontvanger werkloosheidsuitkering, ontvanger bijstandsuitkering, ontvanger uitkering sociale voorzieningen overig, ontvanger uitkering ziekte/AO, ontvanger pensioenuitkering, nog niet schoolgaand/scholier/student met inkomen, en overig zonder inkomen.

De *sector op de arbeidsmarkt* waar werkzame personen werken, is gemeten als de economische activiteit van bedrijven gebaseerd op het vijf-digit niveau van de Standaard Bedrijfsindeling 2008 (SBI 2008).¹⁰⁶ De informatie over SBI 2008 wordt gehaald uit het Algemene Bedrijvenregister (ABR) van het CBS. De SBI 2008 is de Nederlandse hiërarchische indeling van economische activiteiten die het CBS gebruikt om bedrijfseenheden in te delen naar hun hoofdactiviteit. 'Bedrijfstak' of 'branche' zijn gangbare termen voor groepen van bedrijven met dezelfde hoofdactiviteit. Bedrijven in een bedrijfstak of branche kunnen naast deze activiteit ook andere activiteiten (nevenactiviteiten) uitoefenen.

Partners/gezinsleden

Op twee manieren hebben we gekeken naar verblijfsvergunningen voor partners/gezinsleden. Allereerst is in kaart gebracht of een kenniswerker of zoekjaarder zelf minimaal één vergunning als partner of gezinslid gehad heeft (zie Tabel A2). Ten tweede is geanalyseerd hoeveel kenniswerkers en zoekjaarders referent geweest zijn bij de verblijfsvergunning van hun partner. De partner heeft dan een verblijfsvergunning op grond van verblijf bij partner gekregen. Deze gegevens zijn afkomstig uit het IND-registratiesysteem en betreffen de stand van zaken in de zomer van 2021. Alleen partners met een niet-EER nationaliteit die in het IND-systeem als familie bij de hoofdpersoon geregistreerd staan en van wie een BSN bekend is¹⁰⁷ (zie ook paragraaf 1.3) zijn geselecteerd. In de enkele gevallen dat een partner ook een hoofdpersoon in het cohort is, zijn zij niet als partner en alleen als hoofdpersoon geteld. Hoofdpersonen kunnen gedurende hun verblijf in Nederland meerdere partners gehad hebben die op grond van verblijf bij partner bij hen verbleef. In dat geval is alleen de laatst bekende partner geteld als partner.¹⁰⁸

105 CBS, 2021. *Documentatie Personen sociaaleconomische categorie (SECMBUS)*. Den Haag: CBS.

106 CBS, 2021. *Documentatie Economische activiteit van het bedrijf van de voornaamste werkkring waarin werkzame personen in een bepaalde maand werkzaam zijn (SECMSBIBUS)*.

107 In alle onderzoeksgroepen van zowel cohort 2014 als cohort 2017 gezamenlijk hebben bijna alle niet-EER partners een BSN (ong. 97%).

108 In de cohorten 2014 en 2017 gezamenlijk komt dit in totaal 26 keer voor.

Bijlage B – Sectoren werk

Tabel B1 Top vijftien van meest voorkomende sectoren waarin kenniswerkers uit cohort 2014 na zes à zeven jaar (eind 2020) werkten ($N_{\text{werkend}} = 2.554^{109}$)

sector volgens SBI omschrijving	N	%^a
<i>Overige sectoren</i>	1.051	41%
1. Ontwikkelen, produceren en uitgeven van software	376	15%
2. Universitair hoger onderwijs	182	7%
3. Algemene banken	154	6%
4. Reisbemiddeling	119	5%
5. Advisering en ondersteuning op het gebied van IT	107	4%
6. Vervaardiging van overige machines, apparaten en werktuigen voor specifieke doeleinden n.e.g.	87	3%
7. Concerndiensten binnen eigen concern	84	3%
8. Ingenieurs en overig technisch ontwerp en advies	75	3%
9. Holdings (geen financiële)	65	3%
10. Organisatieadviesbureaus	61	2%
11. Overige dienstverlenende activiteiten op het gebied van informatietechnologie	47	2%
12. Groothandel in computers, randapparatuur en software	45	2%
13. Technisch speur- en ontwikkelingswerk	38	1%
14. Registeraccountants	33	1%
15. Universitair medische centra	30	1%

^a Dit betreft het percentage van het aantal werkenden.

Tabel B2 Tien meest voorkomende sectoren waarin gebleven kenniswerkers uit cohort 2014 na maximaal één jaar werkten (eind 2014; $N_{\text{werkend}} = 4.863$)

Sector volgens SBI omschrijving	N	%
<i>Overige sectoren</i>	2.283	47
1. Ontwikkelen, produceren en uitgeven van software	773	16
2. Universitair hoger onderwijs	591	12
3. Advisering en ondersteuning op het gebied van IT	196	4
4. Concerndiensten binnen eigen concern	180	4
5. Reisbemiddeling	180	4
6. Ingenieurs en overig technisch ontwerp en advies	164	3
7. Advisering op het gebied van management en bedrijfsvoering (geen PR en organisatie-adviesbureaus)	136	3
8. Holdings (geen financiële)	131	3
9. Registeraccountants	130	3
10. Groothandel in elektronische en telecommunicatie-apparatuur en bijbehorende onderdelen	99	2

109 In dit aantal zijn ook werkenden inbegrepen die volgens de GBA-gegevens niet meer in Nederland zouden wonen. Dit betreft slechts 2,5% van de werkenden.

Bijlage C - Logistische regressies

Voor de berekening van de kansen dat personen eind 2020 een blijver of vertrekkers waren (paragrafen 2.6 en 3.7) zijn logistische regressieanalyses in SPSS gedaan. Personen van wie onbekend was of ze op het peilmoment nog in Nederland waren en/of van wie de gegevens over de in kaart gebrachte kenmerken niet compleet waren, zijn niet meegenomen in deze analyses.

Eén van de voordelen van een regressieanalyse is dat er met eventuele samenhang tussen verschillende kenmerken rekening gehouden wordt. Bij het sec in kaart brengen van de percentages blijvers en vertrekkers per kenmerk is dit niet het geval.

Tabellen C1 t/m C3 geven de statistische resultaten van de logistische regressies weer, inclusief het aantal waarnemingen waarop de modellen gebaseerd zijn.

Tabel C1. Statistische resultaten blijfkans na zes à zeven jaar (eind 2020) kenniswerkers cohort 2014 ($N_{model}=7.737$; $N_{missend}=17$)

Kenmerk	B	SE	AME ^b
EU-(vs. niet-EU-)land van vorig verblijf	0,80***	0,09	0,16
verblijfsvergunning als partner/gezinslid (t.o.v. geen verblijfsvergunning als partner/gezinslid)	2,54***	0,16	0,50
met (t.o.v. zonder) niet-EER partner met vergunning voor verblijf bij kenniswerker	1,25***	0,06	0,25
vrouw (t.o.v. man)	0,09	0,06	0,02
leeftijd ^a 26-30 jaar (t.o.v. ≤25 jaar)	-0,39***	0,07	-0,08
leeftijd ^a 31-35 jaar (t.o.v. ≤25 jaar)	-0,76***	0,08	-0,15
leeftijd ^a 36-40 jaar (t.o.v. ≤25 jaar)	-1,03***	0,10	-0,20
leeftijd ^a 41-25 jaar (t.o.v. ≤25 jaar)	-1,18***	0,13	-0,24
leeftijd ^a 46+ jaar (t.o.v. ≤25 jaar)	-1,42***	0,13	-0,28

^a gemeten eind 2013 (zie Bijlage A3)

^b AME staat voor 'average marginal effect'.

*** p<0,001; ** p<0,01; *p<0,05

Tabel C2. Statistische resultaten blijfkans na drie à vier jaar (eind 2020) nieuwe zoekjaarders cohort 2017 ($N_{model} = 201$)

kenmerk	B	SE	AME ^b
EU-(vs. niet-EU-)land van vorig verblijf	-0,14	0,38	-0,03
verblijfsvergunning als partner/gezinslid (t.o.v. geen verblijfsvergunning als partner/gezinslid)	2,52***	0,63	0,51
met (t.o.v. zonder) niet-EER partner met vergunning voor verblijf bij zoekjaarder	1,32*	0,55	0,26
vrouw (t.o.v. man)	0,21	0,32	0,04
leeftijd ^a 26-30 jaar (t.o.v. ≤25 jaar)	-0,11	0,36	-0,02
leeftijd ^a 31+ jaar (t.o.v. ≤25 jaar)	-0,12	0,44	-0,02

^a gemeten eind 2016 (zie Bijlage A3)

^b AME staat voor 'average marginal effect'.

*** p<0,001; ** p<0,01; *p<0,05

Tabel C3. Statistische resultaten blijfkans na drie à vier jaar (eind 2020) interne zoekjaarders cohort 2017 ($N_{model} = 2.825$)

kenmerk	B	SE	AME ^b
EU-(vs. niet-EU-)land van vorig verblijf	-0,08	0,21	-0,02
verblijfsvergunning als partner/gezinslid (t.o.v. geen verblijfsvergunning als partner/gezinslid)	2,21***	0,18	0,46
met (t.o.v. zonder) niet-EER partner met vergunning voor verblijf bij zoekjaarder	1,25***	0,17	0,26
vrouw (t.o.v. man)	-0,01	0,08	0,00
leeftijd ^a 26-30 jaar (t.o.v. ≤25 jaar)	-0,26**	0,09	-0,05
leeftijd ^a 31-35 jaar (t.o.v. ≤25 jaar)	-0,72***	0,14	-0,15
leeftijd ^a 36+ jaar (t.o.v. ≤25 jaar)	-0,27	0,23	-0,05

^a gemeten eind 2016 (zie Bijlage A3)

^b AME staat voor 'average marginal effect'.

*** p<0,001; ** p<0,01; *p<0,05

Bijlage D – Bijlage bij aanvullende analyse

Tabel D1. Aandeel interne zoekjaarders met einddiploma in het hoger onderwijs in Nederland met direct na de (laatste) zoekjaarvergunning één van de kenniswerkvergunningen per (sub)studierichting o.b.v. SOI, totaal en uitgesplitst voor hbo- en wo-diploma's.

richting met subrichtingen (SOI)	totaal (N=1.689 waarvan 7 missing)			hbo (N=481 waarvan 7 missing)			wo (N=1.208)		
	aantal	%	% <i>kwv direct na laatste zjv</i>	aantal	%	% <i>kwv direct na laatste zjv</i>	aantal	%	% <i>kwv direct na laatste zjv</i>
techniek	498	30	67	64	14	56	434	36	68
elektrotechniek	125		79						
bouwkunde	97		59						
procestechnologie	97		49						
techniek met differentiatie	76		78						
metaalbewerking, voertuig- en werktuigbouwkunde	56		66						
textiel-, leerverwerking en overig	36		67						
techniek algemeen	11		*						
economie, commercieel, management en administratie	428	25	58	150	12	47	278	23	64
management	199		58						
economie	127		54						
commercieel	45		64						
economie, commercieel, management en administratie met differentiatie	42		57						
administratie, secretariaal	*		*						
arbeidsorganisatie, personeel	*		*						

vervolg Tabel D1 op volgende pagina

Vervolg **Tabel D1**. Aandeel interne zoekjaarders met eindexamen in het hoger onderwijs in Nederland met direct na de (laatste) zoekjaarvergunning (zjv) één van de kenniswerkvergunningen (kwv) per (sub)studierichting o.b.v. SOI, totaal en uitgesplitst voor hbo- en wo-diploma's.

richting met subrichtingen (SOI)	totaal (N=1.682)			hbo (N=474)			wo (N=1.208)		
	aantal	%	% kwv direct na laatste zjv	aantal	%	% kwv direct na laatste zjv	aantal	%	% kwv direct na laatste zjv
humaniora, sociale wetenschappen, communicatie en kunst	356	21	41	161	9	34	195	16	47
kunst, expressie	167		37						
sociale wetenschappen	74		50						
communicatie(-media), informatie	38		47						
humaniora overig	35		46						
talen	29		41						
humaniora, sociale wetenschappen, communicatie en kunst met differentiatie	13		*						
wiskunde, natuurwetenschappen en informatica	122	7	69	24	15	>42	98	8	67
wiskunde, natuurwetenschappen	77		64						
informatica	33		*						
wiskunde, natuurwetenschappen en informatica met differentiatie	12		*						
gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging	85	5	45	<10	*	*	>75	>6	44
gezondheidszorg, sociale dienstverlening en verzorging met differentiatie	44		50						
gezondheidszorg	*		*						
verzorging, sociale dienstverlening	*		*						

vervolg *Tabel D1* op volgende pagina

Vervolg **Tabel D1**. Aandeel interne zoekjaarders met einddiploma in het hoger onderwijs in Nederland met direct na de (laatste) zoekjaarvergunning (zjv) één van de kenniswerkvergunningen (kwv) per (sub)studierichting o.b.v. SOI, totaal en uitgesplitst voor hbo- en wo-diploma's.

richting met subrichtingen (SOI)	totaal (N=1.682)			hbo (N=474)			wo (N=1.208)		
	aantal	%	% kwv direct na laatste zjv	aantal	%	% kwv direct na laatste zjv	aantal	%	% kwv direct na laatste zjv
agrarisch en milieu	76	5	37	22	8	<45	54	4	41
milieu	30		50						
agrarisch	27		*						
agrarisch en milieu met differentiatie	19		*						
juridisch, bestuurlijk, openbare orde en veiligheid	60	4	35	<10	*	*	>50	>4	38
juridisch, bestuurlijk	57		33						
openbare orde, veiligheid	*		*						
juridisch, bestuurlijk, openbare orde en veiligheid met differentiatie	*		*						
horeca, toerisme, vrijetijdsbesteding, transport en logistiek	57	3	56	39	12	*	18	1	*
transport en logistiek	25		*						
horeca, toerisme, vrijetijdsbesteding, transport en logistiek met differentiatie	*		*						
horeca, toerisme, vrijetijdsbesteding	*		*						

* N<10 of N<10 te herleiden

Dit is een uitgave van de
Immigratie- en Naturalisatiedienst.
www.ind.nl

oktober 2023
aanvullende analyse: april 2024